

РАДА

газета політична, економічна і літературна
ВИХОДИТЬ ЩО-ДНЯ, ОКРІМ ПОНЕДІЛКІВ.
Рік третій.

Адреса редакції і контори:
у Києві, Велика Підвальна вул. д. 6,
біля Золотих воріт.
Телефон редакції 1458.
Телефон друкарні 1069.

Умови передплати на р. 1908.

на рік	на 11 м.	на 10 м.	на 9 м.	на 8 м.	на 7 м.	на 6 м.	на 5 м.	на 4 м.	на 3 м.	на 2 м.	на 1 м.
6.	5.70	5.20	4.75	4.25	3.75	3.25	2.75	2.25	1.75	1.25	65.

Рікові передплатники можуть виплачувати передплату частками, в 2 строки: на 1 янв. 3 карб., і на 1 апр. 3 карб., в 3 строки: на 1 янв. 2 карб., на 1 февр. 2 карб., і на 1 марта 2 карб.
За границю: на рік 11 карб., на шіроку 5 карб. 50 к., на 3 міс. 2 карб. 75 к., на 1 міс. 1 карб.

Передплата приймається тільки з 1-го числа кожного місяця.
За зміну адреси 30 коп.

Автори рукописів повинні подавати свої прізвище і адресу. Редакція може скорочувати і змінити статі; більші статі, до друку негодящі, переходять в редакції 3 місяці і висилаються авторам їх коштом, а дрібні замітки і дописи одразу знищуються.

Рукописи, на яких не зазначені умови друку, вважаються безплатними.

Умови друкування оповісток:

За рядок петіту попередю тексту або за його місце платиться: за перший раз 40 коп., за другий 20 коп.

За рядок петіту після тексту: за перший раз 20 коп., за другий—10 коп. Хто шукає заробітку, платить за оповістку в 3 рядки 10 коп. за раз

Жертуйте на пам'ятник Т. ШЕВЧЕНКОВІ у Києві!

Жертви по всій Росії дозволено збирати Полтавській Губернській Земській Управі.

Для д.д. офіцерів!!!
Виготовлює по замовленню воєнне і усіх міністерств формен. вбрання. Уважно виконання нової форми. Ціни умірковані.

Первокласн. магазин вбрання

А. З. Лісоправського

у Києві Лютеранська, № 1-й на розі Хрещатика, Бель-етаж.

Для д.д. студентів!!!
Виготовлює елегантне формен. вбрання. Ціни помірні. По згоді можна робити на виплат.

Приймається передплата на рік 1909

на українську

політичну, економічну і літературну газету (р/з видання четвертий)

РАДА

яка виходить у Києві що-дня, окрім понеділків і днів після свят, українською мовою по програмі звичайних великих політичних газет.

Напрямок газети непартійний демократично-поступовий

Особливо увагу РАДА звертає на місцеве життя провінції.

Власні кореспонденції в столицях і по всіх значимих містах України

◆ РАДА має в Державній Думі і Державній Раді кореспондентів ◆

З 1-го Януаря розмір газети поширюється на 6 карб. Передплатники, які виплачують всі гроші (6 р.) за рік чи одразу, чи в розсрочку, можуть одібрати доплати 2 карб.

ДОДАТОК:

М. Арнас: Історія України-Русі

на веленому папері, багато ілюстрована (210 малюнків і портретів, 9 карт у фарбах, 4 родоводи), в розкішній оправі з англійського коленкору оздобленій золотом. Книжка ця коштує з оправою і пересилкою в окремому продажу 4 р. 75 коп.

Ціна РАДИ з приставкою і пересилкою в Росії:

на рік	на 11 м.	на 10 м.	на 9 м.	на 8 м.	на 7 м.	на 6 м.	на 5 м.	на 4 м.	на 3 м.	на 2 м.	на 1 м.
6.	5.70	5.20	4.75	4.25	3.75	3.25	2.75	2.25	1.75	1.25	65.

Передплату на рік можна виплачувати частками в такі строки: на 1 янв. 3 карб., і на 1 апр. 3 карб.; в 3 строки: на 1 янв. 2 карб., на 1 марта 2 карб., і на 1 мая 2 карб., або по 1 карб. що місяця на протязі першого півріччя.

Пробні числа надсилаються даром.

Адреса редакції і головної контори: у Києві, Велика-Підвальна вул., д. 6, біля Золотих Воріт.

ТЕЛЕФОН 1458.

Редактор М. Павловський. Видавець С. Чукаленко.

ТЕАТР б. Т-ва ГРАМОТНОСТИ.

Сьогодні, 2-го нояб., тр. укр. арт. від орду. М. Садовського виставлено буде: ранком по змож. **ПОШИЛИСЬ У ДУРНІ**, оп. на 3 д. Кропивницького. Увечері діями **1) ЗІМОВИЙ ВЕЧЕР**, др. на 2 д. Старинського (по Е. Ожешко), **2) ЗАПОРОНЕЦЬ ЗА ДУНАЕМ**, оп. на 3 д. Гулака Артем'євського. Поч. вист. ран. о 1 год. веч. о 8 г. Ціна місц. увечері—звичайна. **Анонс:** У понеділок, 3-го нояб., по загальнопримступ. цім. вист. **6. 1) НАТАЛКА ПОЛТАВКА**, **2) ПО РЕВИЗИ**. Кавальєр-мастер Густав Елінек. 317—61. Відповідальний режисер М. Садовський.

Театр „СОЛОВЦОВЪ“ (Сезон 1908—09 р. Дирекція І. Е. Дуван-Торцова.)

Сьогодні, два спектаклі. Вранці по значч. зміш. дія. спект.-лекція **ДЯДЯ ВАНЯ**, на 4 д. А. Чехова. Лектор проф. В. Н. Перетц. Поч. о 12 год. дня. Реж. Н. Е. Савінов. Увечері, друга вистава п'єси Л. Ріделя **ЗАКОЛДОВАННИЙ КРУГЪ** на 5 д. з муз. С. Заремби. Нові декорації, костюми. Бер. ут. д-ки: Матр., Пасх., Токар., Чар., Борис., Дагм., Дагм.-Жук., Дуван-Торц., Брам., Леонт., Недел., Рудн., Смірн., Степанов. Режис. В. Н. Дагмаров. Поч. о 8 г. веч. Ціна місц. звичайна. Завтра, 3-го, загальнопримступ. спект.—в 9 я раз—**КОРОЛЬ** на 4 д. В середу, 5-го, перший раз нова п'єса: О. Дюма **КАЖДИЙ ДЕНЬ**. (Н. Ю.) В суб., 8-го, бенефіс В. Н. Бєлховського нова п'єса Фюльда: **ДУРАКЪ**—на 4 д.

Городський театр. Дирекція С. В. ВРЖИНА.

Сьогодні, 2-го нояб., дві вистави: ран. по загальнопримступ. цім. російська, Леїна; д.д.: Селявн, Андрєв, Боссе, Титонов, Вилковський, Бовалевський. Поч. о 12½ г. дня. Увечері по звич. цім. **КАРМЕНЪ**. Бер. ут. д-ки: Рагмірова, Арцибашова, Леонтєва, Деїла; д.д.: Махін, Сокольський, Десевіч, Вилковський, Летичевський, Ковалевський. Поч. о 7½ г. веч. Завтра, 8-го, **ВЕРТЕРЪ**. Вілети в штемпел. **ДОНЪ ПАСИВАЛЕ**—8-го жовт. діючи на оп. **ВЕРТЕРЪ**. 4-го, для перш. виступу д-ки Іваняцької—**АНДА**. 5-го, в 10-й раз **СКАЗКИ ГОФМАНА**. 6-го, **ДУБРОВСКИЙ**. В неділюг часі поставлено буде в перш. раз вієля новол. **БОРИСЬ ГОДУНОВЪ**.

ТЕАТР

ЕЛЕКТРО-БЮРО
Хрещатик 27
проти Прорізної

Р. Штремера.

Завсіди тільки всі найкращі новини.

Програма в 4 виходах. ГІМНАСТИЧНІ ЕКЗЕРЦИЦІЇ В АМЕРИЦІ в присутності ПРИЗІДЕНТА РУЗВЕЛЬТА. МАНЕВРИ XII САН-СОНСЬКОГО КОРПУСА, (в присутності короля). МІЖ ОБОВ'ЯЗКОМ І ЗАБАВОЮ. (драма із життя камернера). ЛЕГЕНДА О ЗІРКАХ, (мелодрама). ДОПІСНІ ХИТРОЦІ І СУМНІ НАСЛІДКИ. ДОЧКИ ДОПОМОГЛИ. НАСТІРЛИВИЙ НАПАСНИК.

3 п'ятаці, 31-го октября, одарити осіннього сезону. Заведено постійні зносання з найкращих фабрик світу. З цього часу демонстр. тільки новини. Серед програми: **НОВИЙ ПОЛЬОТ ГР. ЦЕПЕЛИНА ПІСЛЯ КАТАСТРОФИ. ВИБУХ В КОПАЛЬНИ LARMOIRE NORMANDE**, вольєль академ. Henry Lavedin, в виконанню арт. Comedie Francaise. **Висхідні інстинкт.** Внаслідок. **Дочки дозоголд.** Вухта гора. Вел. морськ. красивда і світові ефекта та инш. **10—443—7**

ТЕАТР „ІЛЛЮЗІЯ“ М. КОЗЛОВСЬКОГО.

Хрещатик, 40.
3 п'ятаці, 31-го октября, одарити осіннього сезону. Заведено постійні зносання з найкращих фабрик світу. З цього часу демонстр. тільки новини. Серед програми: **НОВИЙ ПОЛЬОТ ГР. ЦЕПЕЛИНА ПІСЛЯ КАТАСТРОФИ. ВИБУХ В КОПАЛЬНИ LARMOIRE NORMANDE**, вольєль академ. Henry Lavedin, в виконанню арт. Comedie Francaise. **Висхідні інстинкт.** Внаслідок. **Дочки дозоголд.** Вухта гора. Вел. морськ. красивда і світові ефекта та инш. **10—443—7**

Товариство „ПРОСВІТА“

У лекційному залі городського народнього дому (колишнього О-ства Грамотности) Троицька площа, по неділях від 6—8 г. веч. в ноябрі та декабрі місяцях цього р. відбудеться курс

НАРОДНІХ ЛЕКЦІЙ

Українською мовою з природознавства і медицини.

ПОРЯДОК ЛЕКЦІЙ: О. М. Качаловський. Як з'явилися гори на землі, 2-го нояб. О. М. Качаловський. Як міняється поверх земний, 9-го нояб. О. М. Яніцький. Про світовий промій і про колір фізичних тіл, 16 нояб. Д-р О. Г. Черняхівський. Як живе тіло людське: Морфологія клітки, 23-го нояб. Д-р О. Г. Черняхівський. Як живе тіло людське: Тіло і його органи, 30-го нояб. Д-р О. Г. Черняхівський. Як живе тіло людське: Як росте і живиться тіло, 7-го декаб. Д-р О. Г. Черняхівський. Як рятуватись при нагліх випадках: ч. I, 14 декаб. Д-р О. Г. Черняхівський. Як рятуватись при нагліх вып.: ч. II, 21 декаб. **Початок лекцій різво в 6 годів веч.** Перші чотирі ряди за плату: (1 ряд 20 к., 2—15 к. 3 та 4—10 к.), останні 16 рядів (320 ном.) без плати. ● Вілети видаватимуться слухачам, позиваючи за годну перед початком кожної лекції. ● Вілети за плату на всі лекції заздалегідь продаються що дня в квартирі Т-ства „Просвіта“ від 4—7 годів (Троицька площа Народний дім). ● На лекціях показуватимуть світові малюнки і робитимуть відповіди сироба (опити). **5-501-1**

„ЛІТЕРАТУРНО-НАУКОВИЙ ВІСНИК“

З М І С Т:

Михайло Грушевський: До наших читачів;—Марно Вовчок: Гайдамаки;—Олександр Грушевський: Сучасне українське письменство в його типових представниках: Загальний погляд на українську літературу XIX в.;—Микола Черняхівський: Варвари, повість (далі);—Леонид Жебуньов: Несподівана пригода. (Уривок з споминів минулого);—Юрій Кміт: „Іду на скаргу“;—Мих. Грушевський: Про світу: 3 подорожних вражінн: Венецька манушчина. Артистична суадина старої Венеції. Тоскана. Фальоренці—Хроста Алчесьна: Відповіді;—Михайло Лозинський: Польська народова демократія (далі буде);—Айтон Сінікер: Петри, повість в перекладі Модеста Левицького. (Кінець буде);—Михайло Мочульський: 3 сучасного письменства: Одні а діявстві;—Пилип Калельгородський: В темряві;—М. Вороний: Крам мій рідний;—Г. Райдер-Гаттард: Велита, роман, (кінець буде);—Ф. Матушевський: 3 українського життя;—Мих. Лозинський: 3 австрійської України;—Б. біографія: Віографічний збірник, видає етнографічна Комісія Наукового Т-ва ім. Шевченка, т. XXIV, Львів, 1908.—М. Грушевський: Матеріали до українсько-руської етнології, видає етнографічна Комісія Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові, т. X, 1908 ст. 75—152—45 таблиць малюнків.—В. Щ.; Рідна хата. Ілюстрований збірничок. Зібрав Гр. Коваленко. Подана.—Я. Гетьманчук: Видання Т-ва „Просвіта“ у Києві, № 22 і 23—„За рідний край“ і „Сіартак“.—М. Шаповал: Рудольф Шарнгерц. Національна проблема (Борьба національности)—М. Гехтер. Бажанні надіслали до редакції. Від Контори Л. Н. Вістника. Оголошення. Зміст дванадцятї книжки Л. Н. Вістника.

Редакція і головна контора: Київ, Вел.-Володимирська, № 28.

ПЕРЕДПЛАТА НА ВИДАННЯ КИІВСЬКЕ:

на рік 8 руб.; для незаможних учнів, студентів, сільських учителів, нижших служачих, робітників і селян 7 руб., але тільки коли вони передплачують журнал просто з контори.

На пів року 4 руб. 50 коп.

Передплату можна присилати також по одному рублю на перше число кожного місяця, нову трудно прислати більше відразу. Книгарям і всімким посередникам від передплати 5%, але тільки в тім разі, коли передплата виплачується повна (8 руб.) і вся відразу.

Повні комплекти за 1907 р. і за попередні роки продають ся по 8 руб.

Видавець М. Грушевський.

5-494-3

Редактор С. Бєлєвський.

„ЗВЕЖО“

Сьогодні одириття виставки картин Хрещатик, 58. ● Плата 40 к., учні 20 к. В день відкриття 1 карб. 4-498-2

Біржева зала, Хрещатик

Виставка картин

на користь т-ства боротьби з чахоткою. Виставл. картини: Авазовського, Боголюбова, П. Неверова, Полєнова, Рєпіна, Шішкина та инш. з колекцій д.д. Мерінга, Терещенка, Шейфера та инш. ● Ціна за відк. 40 к., учні 20 коп. 5-499-2

МАГАЗИН КВІТОК „ФЛОРА“

Миколаївська, 3. Телеф. 1210. Великий вибір свіжих і штучних квіток і пальм. 100-415-22

„Лисиці брешуть на черв'ячій щиті“...

Ворожі напади російських реакціонерів-шовіністів та наших земляків-перевертнів на українство то затихнуть, то підіймаються з новою силою, з новою лютою. Стають вони голоснішими з приводу кожного нового здобутку українців на культурно-національному полі, і вже давно встановлено факт, що степен розвитку нашого національного життя можна міряти інтенсивністю цієї кампанійки веде темна сила ворогів культури нашого розвитку нашого народу. „Лисиці брешуть на черв'ячій щиті“,—виють над кожним проявом органічного зросту нашої ідеї і проти української чесної зброї—живого слова ширшої праці для добра народу—висувають свою ганебну зброю наклепів, доносів, надкукувань і брехні. Для воїнів наших давно немає вже найменшої таємниці в українському громадському житті; в усюму вони прозирають „кращому інтригу“; засновується українське просвітнє товариство і видає книжки про харчування худоби, про затягання ярів та про інші мирно-господарські справи; це, мовляв, робиться для того, щоб посіяти „анархізм“ і безвір'я в народі; виходить книжка про нашу старовину, щоб люде звали, за що предки їх погубили, „за що слава козацька по всьому світу стала“; це для того,—кажуть наші вороги,—щоб підорвати державну єдність Росії; засновуєть український клуб—власну хату,—де б можна було знайти спочинок і розвагу—це, адогадуються охронтелі, для того, щоб „посіяти розкол в народі“. Але й цього для них мало: вони втручаються вже в особисте наше життя, вони вказують, хто в українців які достатки має, на які кошти видає газету, підтримує журнал, вони вивертають кешени, вони заважають в душі і инширяють там своїми брудними руками; скоро дійде до того, що писатимуть, хто як живе, розсудиватимуть семейні таємниці, підслухають чи так пізнані якимись нечистими способами. Принаймні до цього близько вже стоїть якийсь д.

ХРЕЩАТИК, № 40

Хирург. відділ.
Вивив зубів без болю
і вищою операції.
Чистка зубів од каменю
од 1 карб.

Лабораторія.

Встава зубів без пластинок, не вивираючи корнів (мастовідн.) і на пластинках.
од 1 карб. гд—433-16

Кабинет

для пломбування, коронки
злот. і фарфор., пломба,
злот, фарфор., емаліров
і виш. од 50 коп.

ЗУБНА ЛІКАРНЯ, прайм лікар спец. од 9-01 г. ранку до 9-01 год. веч. плата по таксі.

Двіпровий, про огидну статтю якого в „Окраинах Росії“ згадувалося вчора в нашій газеті. Це вже гірше всякого сікофанства, гірше біровеського „слова і діла“, і наші потомки колес з трудом повірять, серед яких тернів, серед якої моральної скрути до водилося працювати за наших часів українському діячеві. Але цей низький рівень, до якого впали наші воєводи, має для нас ще інший бік, ще іншу вагу: хіба ця сліпа злоба, ці ниці та лукаві способи, якими стараються дошкулити нас добродії в роді Двіпрових та к^о, хіба це не показує того, що на отверту чепу боротьбу в їх нема снаги та сили? Вони знають, що там, де люде доходить правди в громадському житті словом ширшої та вільної полеміки, словом переконання в правдивості своїх думок своїх ідей—вони нас не подужають, як не піддаються вони од світла, —вони їх найлютіший ворог,— і в темному болоті клевети й брехні кують нові і нові доноси. Чия візьме гору? Правда чи кривда? Чи та, ідея, за яку боряться люде, не жалючі своїх засобів, праці, здоров'я, всього, що скрашує наше життя, чи та, прихильники котрої працюють тільки за дилі, великих і багатих милостей, за які вони готові оклеветати й рідну матір? Це все побачать далші покоління. Політика, кажуть, не слухає вимог етики, моралі, і апелювати до совісті супротивника —деремна річ. Але все ж розвиток культури, розвиток ідей моралі веде за собою поліпшення і в сфері політичних відносин. Наростає й змінюється велика сила: громадська думка, і з її присудом повинні рахуватись ті, що зараз мають владу і матеріальну силу. І те, що наша ідея живе, поширюється і здобуває собі все більше та більше прихильників, показує, що громада не жахається дурних жупелів, не вірить брехні і довосам. А йде за покликком ідеї національного відродження, як неминучої умови поступу народних мас. Це відродження не може спинити „брехання“ лукавих лисців.

Аграрні дебати.

Аграрні дебати в третій Думі потроху сходять з тієї стежки, на яку попрямувала була поставити їх думська більшість і докладом д. Шидловського, і промовами з правого боку. Вислухано вже промови і промовирів опозиції, починаючи од с. демократів та кінчаючи к. демократами, які усіма сторонами вивчили це печуче для мільйонів людности в Росії питання.

Сповідь одного репетитора.

Ах, мій читачу, через несчасливу пригоду, що оце недавно сталося зо мною, я маю змогу поділитись з тобою деякими своїми думками, які викочував ший вік. Перш за все мені хотілось би сказати кілька слів про щастя. Що таке щастя? Мені здається, що ніхто в світі не зможе одповісти гаразд на це питання. По моему, щастя—це мрія. Мрія вже через одно тільки те, що кожний чоловік уявляє собі щастя іншим. Та що я кажу кожний чоловік. Та сама людина тільки в різні періоди життя і то бачить щастя не в одному. Не буду далеко бігати за прикладами. Коли я був ще зовсім дитиною, мені здавалось, що найщасливіший той чоловік, який стриється Явчакком і може до схочу їсти рижки. Боже, яке далеке було для мене мого щастя! Що молодика, не вдаряючи на гіркі сльози, мене стригли, стригли, читачу, як вівшу, і чогось зовсім не дозволяли їсти рижки.

Пролінули роки. Зоп'явся я на ногах. Змінився й ідеал мого щастя. Було в нас з худобч два підсвинки, шкала та куца корова з телами. На мені лежало ганять їх цю-дня пасти. І от я думаю, що найщасливішим був би той, як би одного ранку і шкапа, і корова, й поросята взяли та й вивидхали до ноги. Підріс я ще—і мої найвищим щастям стали гострості чоботи й облеписті штани, та ба! як на гріх мені раз-у-раз шили широкі до очкура штани і ні защо в світі не хотіли справляти гострості чобіт. Літом більш того, що одили босим, а зимою давали доношувати чиї небудь старі шкарбани.

Тепер, читачу, по ширости признаюсь, мені один дідко, як там я острижений, один дідко, чи гострості мої чоботи, чи ні, чи облеписті штани, чи матишті. Аби тільки вони ніколи не рвалися. Але й тут марні мої бажання: і штани, й чоботи рвуться наперекір законові про вічність матерії. Правда, вчені кажуть, що коли в черевиках протираються підшви, а в штаних коліна, то це зовсім не показує, що матерія не вічна. Молекули, мовляв, не шезують: вони тільки вступають між собою в інші комбінації. Але що мені, спитаяю я, з тих нових комбінацій, коли при їх доводиться світліть колінами і лулати перед чужими людьми очима?..

Останніми часами мені здавалось, що

Добру відповідь на заклик „культурників“ а-ля Шидловський дав на останньому засіданні один з безпартійних депутатів, священник Титов. „Крик про землю,—так говорив цей промовець,—лунає у першій та в другій Думах і заверує у третій, в якій замість цього радісного селянам крику лунає пропозиція підняти селянське господарство. Та чи ж можна говорити про підняття культури за загального пригнічення й мертвотности по селлах? Тільки завівши правовий лад, можна говорити про інтенсифікацію селянського господарства.

Промова д. Мільюкова торкається іншого, вельми важливого питання, а саме—політичної сторони аграрних заходів останнього часу. Рельєфними рисами намалював він в талановитій промові ту роль, яку грає „совіть об'єднанного дворянства“ в аграрній політиці; численими фактами ілюстрував ті хитання, що були в урядових сферах щодо аграрного питання під впливом загальних подій у державі... Сумне враження роблять ці факти з недавнього нашого минулого.

Проте хоч і які ці аві промови опозиції, хоч і як широко ставлять вони питання, остачітьсь вірними старим домаганням народа—дебати не викликають надто великого розворушення ні в самій Думі, ні по-за її мурами. І це легко зрозуміти, знаючи настрої думської більшої і більш, ніж певну долю урядового проекту. Опозиція і всі людність знають, що хоч би що говорили, хоч би які факти виставляли—більшість чим не схитнє за її становища і долі закону 9 нобря не зміниш. І не чутно в промовах колишнього—певности, що схитнуться од голосних промов стіни Ієрихонські; не помітно й на місцях віри та надії, що Дума допоможе в гірких обставинах. Це позбавляє цікаві самі по собі дебати практичної вартости й надає їм тільки академічний інтерес. А широким масам не до академічних питаннів тепер...

3 газет та журналів.

* * * Д. Савенко фантазує... Звичайно кожен барон має свою фантазію, то чому ж не мати її й д. Савенков? І тим більше, що Савенков фантазію досить утішці для його, бо заставляють говорити про себе самого.

„Якась сміхотворна „газета“,—пише він у „Кієвлянїні“,—яка видається на неіснуючому Грушевсько-польсько-українському жаргоні і якої справді ніхто не читає, так обурилася на ідею бойкотувати євреїв, що комусь (ні з сього, ні з того) зробила непевним навіть мов „малоруське“ походження. Очевидно, газета має за тверде і неопорушне правило, що усі

буду щасливим тоді, коли буду мати урок в аристократичному домі. І рано й пізно просив я в неба цього щастя. Це ж справді не аби що, думав я. Перш за все буду загірбати не малі гроші. А в друге, обридло мені клопотати голову з дитими перекупком та зовщиків, я хочу побачити світа, люде! Дуже було ввечері на постіль, залплюшу очі і полечу думками ген, ген!.. Господи, які хороші мої учениці аристократки! На голові в кожній цілий стіг з кіс. Очіма так і приймають тебе наскрізь. Руки наче в грецьких богинь. А шанують мене як! Тільки я заговорю, вони мовчать, мов води в рот набрали, і слухають, слухають, щоб не прогавати й одного мого слова. Я з ними хожу в театр, в проходу... Іх мати теж дуже гарна бабка. Кожного дня просить, щоб я часом не кинув їх. А вже годув...

Небо вчуло мої бажання і показало мені, що все на світі суєта.

Раз ввечері, коли я вже розібрався і лагодивсь лягати спати, хазяйка гукнула за дверима.

— Возьміть лист! Третій день являється. Прочитала—якась дурниця, так я не дуже й поспішала!

Я взяв листа, прочитав і... охолов. Ось що стояло в ньому.

„Добродію, ви друкували в газеті, що взяли б урок. Зандіть як найшвидше до мене на Дворянську улицю. Спитаєте баронесу Квач“.

В листі було сила помилок, але я після його шлу ні і оком не звів. Другого дня чим світ вдарився я по товаришам добувати у віщо влігтись. Бо колиб поткнувся у своїй одежі, то баронеса не схотіла мабуть би й розмовляти зо мною. Гаяв до півдня. Того дома нема, а той і дома, але дома більше через те, що нівчим гаразд вийти. В кінці наскочив на спаченну душу, та коли влігся в добутий піджак, то й голову похилив.

— Не журися, козаче!—підвєселся мене товариш.—В цьому піджаку вже чотири душі стало за репетитора і все в аристократів. Пошастить і тобі!

Пшов я. Пам'ятаю що наче в сні ходив по Дворянській вулиці і одшукував квартиру баронеси Квач, наче в сні позволив і почав жадать. Двері одчинила молоденька червонопикенька горнишна і спитала:

— Вам кого?

— Баронесу.—Коліна мої тремтіли.

українці повинні падати до ніг євреям, що юдофобство не в'яється з українським походженням. Але ж знадто добре відомо, що по всьому світі нема більш переконаних юдофобів, як українці, і що з'осібна на тепер на Україні головним моментом громадського-політичного життя єсть юдофобство, глибоке і стихійне. Тепершні „мазепинці“ з лютою зненависти до єдиної Росії удають із себе юдофилів, бажачи знайти у євреях собі спільників та помішників на те, щоб витворити „самостійну Україну“. Але їхній „батько“ Тарас Шевченко не удавав і те, що він люто ненавидів євреїв і проповідував зненавист до них, певна річ, зовсім не робить непевним його українське походження.

„Що я,—кінчає д. Савенко цю тираду,—як і всі ті ділачі „русько-національного“ табору, яких українське походження здається непевним для української преси—справді чисті українці, це так само ясно й безперечно, як і те, що в лавах теперішніх „борців за „самостійну Україну“ єсть багато хрещених і навіть нехрещених євреїв та інших инородців“.

Фантазія од першого рядка і до останнього і навіть не нова фантазія, бо все це ми вже не раз чули... Треба б уже д. Савенкові шось новіше й більш цікаве вигадати.

ДЕРЖАВНА ДУМА.

Засідання восьме (31 октябрі).

П'ятий день аграрних дебатів. Промовляло шість ораторів. Загальну увагу привокую промова Мільюкова, яка тяглася дві години й таки осталась незакінченою. Промова викликає ряд інцидентів. Праві счиняють страшний галас, як тільки Мільюков являється на трибуні. Пересипана сарказмами промова й далі раз-у-раз викликає те гнів, то обуріння правих. Одне, в цілому промову слухають уважно.

Ще до початку аграрних балачок, поміж ріжними дрібними справами, прочитується дуже цікавий законопроект, внесеній 32 членами Думи. Зміст законопроекту: селянський поземельний банк треба передати з міністерства фінансів у міністерство хліборобства й землеустроєвства. Між іншим, прочитується також запитання 116 членів Думи до міністерства фінансів, з яких причин заборонено громаді с. Максимовичі, самарської губ., замкнути місцеву монополію.

Промова Петрова третього.

Петров третій (труд), кінчаючи розпочату в попередній засіданні промову, каже, що закон 9 нобря утворює вороженчу сусідську й сямію й що він утворює безземельний пролетаріат. Будучи прихильником общини й ворогом приватної власности, оратор звертається до думського духовенства з запитанням: „коли це змінилося ученє церкви, що примушує їх тепер виступати в оборону приватної власности“.

Навіши, далі, цілу низку статистичних даних, оратор каже, що рано чи пізно указ 9 нобря утворить 40 мільйонів пролетарів, що становитиме 27 проц.

— А як про нас доложить?

— Скажіть, будь ласка, що прийшов репетитор.

Горнишна окинула мене поглядом з ніг до голови і злегка осміхнулася; потім провела в гостинну і попросила підожлати. Я почав роздівлятись якусь гравіру на стіні, але що то була за гравіра—не знаю. Через кілька хвилин вплила в кімнату годована лані, рижа, в розкішному платті. Я догадался, що це була баронеса.

— Нам не треба знайомитись, ми знайомі?—ласкаво промовила баронеса, подаючи мені руку.

— Не пам'ятаю, що я одповів їй.

— Сідайте, погомонімо—говорила вона далі. Мені дуже приємно, що ви, а не хто иний, будете вчити мого П'єра.

— О, баронеса,—пробубонів я,—дванадцять літ практики...

Баронеса ласково зирнула на мене і промовила.

— Так, так. От тільки чи зійдемося ми в ціні. Давайте умовини. Перш за все треба покінчити з гонораром.

Почали ми вмовлятись.

Читачу, я сказав, що раніше вчив тільки дітей перекупком та зовщиків. Я не можу списати всього, що я почував, вчиняючи з баронесою розмову про гонорар. Але погомонівши пів години, я взнав одну істину, якою зараз і поділюсь з тобою. Не то справжня перекупка, що зібнувшись в три дуги, тремтять од холоду над корзинкою з десятком гнилих кислиць і боїться перед вами як в світі, як на світі, щоб виторгувати лишню копійку; її дома жде нетоплена хата, купа голів і поодиноких дітей, п'яного чоловік... Справжня перекупка має в себе паретний діл, носить в ухах діамантові бовті, а на руках золоті з діамантами перстні. Одно плаття її коштує стільки, що можна б прогудувати всю семью тієї несправної перекупки місяця, а то й більше. Голос у неї тихий, спокійний, але добре між шими ласкавими словами ви вчуваєте фразу: „не хочеш—то йди к бісовому батькові“.

Правду кажучи, тоді я цього не думав. Це вже прийшло мені в голову потім. Я не дуже опинався, і балачку про гонорар ми скінчили швидко, чим баронеса сподівалась. Я став до її сина репетитором за саму харч.

— Ну от і гаразд,—сказала вона.—Тепер я познайомлю вас з вашим учеником,

людности. Не треба забувати, що незрлі теорії, не зважаючи на їхню привабливість, не завжди оправдуються на ділі... Фракція трудової групи і ті, що прихильються до неї, своему прапорю не зрадила: вона домагатиметься для народу того самого, що в першій та в другій Думах (оплески крайніх лівих).

Промова Мерзлякова.

Мерзляков селянин, (с.-д) каже, що указ 9 нобря заводить смуту. Коли указ проіснує 5 років, то в кожнім селі заведується селяне-помішки й вийде скандал (сміх). Хто в нас працює, того не пропускають суди, а хто не працює, той пікується про долю того, хто працює (сміх зправа й оплески зліва). Як поліпшити наше становище? Це легко зробити. Треба тільки сказати: хлопці, орїть землю—вона вся наша. Ось і готово! Сміх, панове, є завжди сміх. Адже й я з жалування, яке одбіраю, можу зразу ти-сучу-другу оддати й зараз обезземелити душ п'ять селян, але не хочу, бо я прихильник общини.

Промова Білоусова.

Білоусов (с.-д.) дає відомости про землеволонію в Європейській Росії, про систему господарства по великих маєтках, про становище господаря в дрібних господарствах і приходиться до висновку, що в житті дрібного господаря нема тих умов, які дали б йому спронугу інтенсифікувати господарство. В результаті розпочався процес не пролетаризації, а пауперизації села. Звертаючись, далі, до статистики приватного землеволонія, оратор каже, що над мужиком тяжить повільне ярмо: урядове й поміщицьке, й приходиться до висновку, що 1/4 усіх дворів могли б удвоє збільшити своє землеволонія. Указ 9 нобря не зважає на селянське ярмо й б'є по общині. Поки ж не буде знищено це ярмо, доти поліпшення селянського-становища неможливе.

Промова євщ. Тітова.

Євщ. Тітов (поступовець) промовляє не од імені всього думського духовенства, а од імені того духовенства, що живе в місцевостях з общинним землеволонієм. Крик про землю, каже оратор, лунає у першій та другій Думах і заверує у третій, в якій замість цього радісного для селян крику чується порада „поліпшити селянське господарство“... Але при загальній мертвій настрій, що опанував зараз селом—хіба можна говорити про поліпшення культури тільки після того, як буде заведено правовий лад, можна буде інтенсифікувати селянське господарство... Указ 9 нобря являється законом, що штучно поширює ідеї, може, й високі, але непридатні для здійснення. Указ не розкріпощає особу селянина. Закон 9 нобря зовсім не є надстроєю над реформою 1861 року: навіаки, він до-центу руйнує ту реформу. Метою законодавця мусить бути природне перетворення общини в кооперативне товариство вільних осіб. Закон 9 нобря заводить у нас ситих фермерів на зразок Германії. Виходячи з цих міркувань, оратор висловлюється проти закону 9 нобря (оплески зліва).

Промова Булата.

Булата (літани, трудовик) каже, що закон 9 нобря зачіпає громадянські інтереси всього селянства, отже треба булоб вислухати зацікавлених осіб. Я представник сувальського губ., де про общину ніхто й не чув. Для розв'язання корінних питаннів селянського життя є один вихід—це комітети на місцях. Неможна визволити одну особу, не визволяючи цілу громаду, так саме, як не можна здійснювати маніфест 17 октябрі, даючи волю самим генерал-губернаторам (оплески зліва)! Пам'ятайте, панове, що папіровими законами ви не загатите життя. Ви випливали на верх життя тимчасово й довго там не протримаетесь. Життя дужче од вас, воно візьме с об. Коли ви, панове, хочете бути чесними й щирими, то одійдіть од розв'язання питаннів селянського життя, якого ви не знаєте (оплески зліва).

Промова Мільюкова.

Аграрне питання в тім розмірі, в якому обмірковується зараз у Думі, є питання соціальним і політичним. В даннім разі—це питання переважно політичне. Боротьба ведеться в залежности од чисто політичних поглядів на роль селянства в державній політиці.

Дальша частина промови Мільюкова присвячена історичному оглядові аграрного питання в Росії. Дійшовши до того місця, де говорить про декларацію уряду в земельній справі, Мільюков явив слово „прокламація“. Це викликало цілу бурю серед правих та Пурішевичів. Після того, як що бурю було так-сяк угамовано, стало вже пізно, й довелось закрити засідання, не давши Мільюкову навіть наблизитись до основної мети його промови, себ-то до критики закону 9 нобря.

Веселеньке.

Перед самим закриттям засідання в Думі розигрується веселенка сценка. Октябрський мужикок Кузовков у особистій сираві одповідає Мерзлякову, що докоряв Кузовкову за купку земель. Кузовков з свого боку докоряє Мерзлякова за те, що той купив... кожу за 200 карб. (сміх). Розгніваний Кузовков кричить: „Мерзляков подібний до різника, а не до селянина-хлібороба!“ Гомеричний регіт на всіх лавах. Зкликають до порядку.

Кузовков (кінчає): хлібороби такого луза, як у Мерзлякова, не мають! (сміх стає невпняним).

Голова знов закликає до порядку. Кругленький: Мільюков хотів і мене затягти в брудну історію... Я тут не причетний...

Засідання закривається.

Дальше засідання—1 нобря.

Перший Всеросійський жіночий з'їзд.

Петербурзьке жіноче взаємно-добродійне товариство улаштує 10 декабря с. р. в Петербурзі перший всеросійський жіночий з'їзд по програмі, яку затвердив той

— П'єр!—гукнула вона в двері.

Увійшов П'єр—хлопчик років восьми—дев'яти, влігнений, як лялька. Обличчя з кулачок, гострий носик і чорні очі з якимись зловітливими огниками.

— П'єр, підійди до пана, шаркни ніжкою і скажи: здрастуйте!—промовила баронеса по французькому.

Але П'єр, виниливши очі в манісінку розпірку на моему черевикові, стояв і мовчав.

— Ну, підійди ж, мій дорогий,—сказала мати ще раз.

П'єр стояв.

— Поганій хлопцеві!—підвєселась баронеса з кресла і злегенька штовхнула П'єра в спину.

Тут з П'єра враз спала аристократична ворса. В його жилах заклокотіла кров діда підрачка, крамаря, глитая—як же не знаю—личко скривився од гніву і він гримнув на всю кімнату чистою українською мовою.

— Чого воно штурхається!

Потім штовгнувши собі з кімнати.

— Ну й що ти такому казатиш?—здивувала плечима баронеса.—І де похатитись? Пустун, та добре, як ягна. Коли будете вчити його, то держіть на узді, але не дуже вже й напосідайте. А тепер прошу до нашого хліба—соли: у нас саме обіл.

Ми ввійшли в ідальню, де ждала нас чимала семья, і посідали за стіл. Мені випало сидіти між двома молоденькими, розкішно вбранними паннами з голими руками й шиями. Передо мною стояло дві тарілки, дві шклянки, чарка, лежало два ножі й двоє віделок. Я острахнувся, бо не знав, що робити з такою силою посуду. Десь під стелею сняли електричні лапи, і мені здавалось, що на моему піджаку видно кожну пляму, кожну плямину. Боже, що я почував тоді, де витала моя душа! Я мабуть на віки вічні перестав би поважати себе, коли б в той час міг подивитись на своє обличчя в зеркало. Я сидів, як бовдур.

Котрась панна пожаліла мене, налила шклянку вина і припросила пити. Я взяв, перехилив і випив до каплі; по тілові зразу пішло якесь приємне тепло, потім охопила асєстель, і я загомонів.

Чи ви коли бачили, читачу, молододу коняку, яка, занудившись на припоні, одірветься й, взявши голову між ноги, підє гасать по полю, вихаючи раз-у-раз задом!..

Я в той час дуже скидався на таку коняку. Я говорив не вгавав. Пам'ятаю, в голіві моїй стояла думка: „дивіться, ви не яке небудь чорт-зна-що берете собі за репетитора“. Почав я говорити про тридцятьох тиранів в Афінах і про Тразбула, потім, сьорбаючи з тарілки юшку, роз'ясняв шкалу Мооса, потім говорив про значіння бойовища біля Чіатта Веккіа, далі докладно розповів про суперечку між Гальвані й Вольтою...

І видно було, що моя наукова балачка цікавила присутніх так, як надену собаку сирівець. Тепер мені здається, що коли я схилився над тарілкою, панни показували на мене одна одній очима і сміялись.

Тільки П'єр уважно слухав, не зводячи з мене свого насміхуватого погляду. Коли я на хвилиночку стих, він промовив до мене самими губами, але так, що я добре вчув.

— Ах ти чортова шерпа!

Я трізно глянув на пустуна і, запихаючись жареною рибою, став розсказувати теорію мутайті. Та тут спіткало мене лихо, якого я менше всього сподівався: здорова кістка з риби застряла в горлі. Я закашлявся, похлинувся і прожогом вискочив з кімнати. Всі з-за столу здивовано дивились мені вслід.

Пробігши трохи якимись темним коридором, я опинився в кухні, де впап на топчані і зомлів. Лупнувши очима, я вгледів біля себе червонопикеньку горнишну з скоринкою в одній руці і з куделю в одній другій. Товста з вблом кухарка божкала.

— Нешасне, то ж то воно було голодне!

Я встав, влігся і, не подякувавши баронесу за обід, подлентався додому.

Тепер я хворий! Можє ця кістка мене й з світа зжене. Сижі і проглядаю в думках все своє життя. Носив я гострості черевики і облеписті штани, стригся, як тільки заманеться, не раз і не два до сходу надувся рижів, міг мати урок в аристократичному домі. Всі мої бажання хоч і пізно, а сповнялися. Коли б взяв хто тай спитав мене тепер, чого б я хотів для свого щастя? Не думаючи й хвилиночки, я б одповів: верніть мені мої дитячі літа, коли я босий, з низькою остриженою головою пас двоє батьківських поросят і куцу корову, верніть на один тільки день і я буду щасливий.

Майорський.

варши міністра внутрішніх справ д. Крижановський 23 марта 1908 р. Програма з'їзду така:

1) Діяльність жінок в Росії на всіляких нивах: добродійній, просвітній, науково-літературній, художній, лікарській, сільсько-господарській, комерческій. Борьба з алкоголізмом, проституцією, з хворістю і смертністю дітей.

2) Економічне становище жінок в Росії: селянки, фабричної робітниця, ремісниця, домашньої прислуги, служачої в урядових, громадських та приватних інституціях і живушій з інтелігентської праці.

3) Політичне і громадське становище жінок в Росії: існуючі закони про становище жінок в сім'ї, громаді й державі. Маєткові права жінок. Участь жінок в земському, городському й сільському саможурованні.

4) Становище освіти жінок в Росії. Низка, середня школа й вищі шкільні інституції. Професійна освіта. Обов'язкова освіта. Спільна освіта. Дозвіл жінкам вчитися по всіх вищих шкільних інституціях на однакових правах з студентами.

5) Питання етики в сім'ї й громадянстві. Сем'я. Шлюб. Подвійна мораль. Проституція.

6) Обмірковання проекту організації „Всеросійської жіночої ради“. Жіноча міжнародна рада. Значіння об'єднання жіночих товариств у Росії. Проект статута Всеросійської жіночої ради.

Як бачимо, програму з'їзду складено вилі й докладно. Особливу увагу зверте на себе питання про організацію Всеросійської жіночої ради. Подібні ради існують в багатьох країнах Західної Європи і в Америці: вони об'єднують всі жіночі організації даної країни. Національні ради країни об'єдналися в Міжнародну Раду, яка має свої конгреси через кожні 5 років, що-разу по проханню якої небув національної ради в Англії, Германії і т. д. Кому доводилося бути на цих конгресах, той знає, яке величезне культурне значіння вони мають, об'єднуючи людей різних країн, різних цивілізацій, різних вір. Не менше значіння для окремих країн мають національні ради: сполучаючи громадянські організації даної країни всіх національностей (напр., в Швейцарії вона об'єднує три національності: німецьку, французьку й італійську) рада допомагає з'єднати й взаємному порозумінню різних національностей даної країни, знищує ворожнечу, заборони й обопільну ненависть. Не меншу вагу має рада, об'єднуючи усіх просвіти, професій, добродійні й ин. товариства, для взаємної допомоги й поширення їх діяльності. Організаційне бюро з'їзду вже виробило проект статута Всеросійської жіночої ради, цей проект і буде розглянуто на цьому з'їзді. Членами з'їзду можуть бути члени усіх жіночих товариств, що мають мету, зазначену в програмі, а також і окремі приватні особи. Мужики закликають до докладчиків. Окрім праці по секціях, це будуть читання й обмірковуватися доклади і прийматимуть відповідні постанови, відбудуться ще два загальні засідання. Організаційне бюро подає до відомості авторів доклади, що окремі доклади можуть записати один або й декілька пунктів програми. Можна писати доклади і на теми, не зазначені в програмі, як що вони торкаються питань, які з'їзд поставив своїм завданням. Окрім докладів на обмірковання секцій можна ставити й окремі тези. Багато, щоб основні пункти докладів було висловлено в тезах.

Доклади з тезами до них треба посылати в організаційне бюро при жіночому взаємно-добродійному товаристві (С.-Петербург, Спаська, 18) до 15 новбара на імя голови товариства А. Н. Шибанової, а заяви про бажання взяти участь в з'їзді до 20 новбара 5 карб. членської вкладки—на імя касирки організаційного бюро С. К. Мишневської, на ту саму адресу.

Організаційне бюро намірило такий порядок праці з'їзду: на передодні з'їзду, 9 го декабря, учасники—зібрання для ознайомлення членів з'їзду; 10 го—загальне зібрання в будинку городської думи, 11 й 12 го зібрання секцій, читання докладів і уведення рауту; 13 го—зібрання секцій, 14 го—концерт; 15 го—зібрання секцій, 16 й 17 го—загальні збори.

В організаційне бюро увійшли такі особи: А. Шибанова (голова), А. Философова та М. Бубнова (тов. голови), В. Дубрякова, В. Волкенштейн, В. Воронцов і П. Познанська (секретарі), Е. Мишневська (казначей), Е. Перепицкер Франк (заст. казначей), Е. Авиллова, О. Вязинкер, М. Вандова, Е. Давидова, Н. Долгова, А. Зайняська, А. Кальманович, О. Клиркова, А. Милокова, Л. Николенко, М. Покровська, П. Радушина, Л. фон-Рутцен, С. Тюрберт, М. Хортин, Е. Чебишова-Дмитрієва, М. Чехова, О. Шапір та Е. Щепкина.

Організаційне бюро не мало попрацювати, щоб цим з'їздом допомогти об'єднати жінок в Росії всіх національностей і вір. Але успіх цієї нової справи цілком зв'язаний од самих жінок, яких і закликає бюро до участі в працях з'їзду, до об'єднання.

як заведено буде новий університетський статут.

— Безлатні залізничні білети. Державним контролем підраховано, що в минулому році на деяких казенних залізничних дорогах видано до 800.000 безлатних білетів. (Р. Сл.)

— Дитячі самогубства. Приват-доцент Хороско читав у Петербурзі публичну лекцію про самогубства серед дітей. Цих самогубств стає така сила, що вченим доводиться звернути на їх свою увагу. Відомий російський гігієніст, професор Хлопін і міністерство просвіти зареєстрували в 1906 році 436 дитячих самогубств. Причини самогубств були неоднакові. 23 самогубств сталося через те, що діти боялися екзамнів; 30 через незадоволення з життя; 57 через хатні обставини; 102 через невідомі причини та 194 через нервову, психичну недугу та страх перед покутою. З 436 самогубств 350 припадає на учнів нижчих класів. Поки що більше вбиває себе хлопці, але в дівчаток є тенденція переігнати їх. В. Хороско зазначає, що дитячі самогубства страшенно ростуть у Росії. 1888 року, наприклад, в російській державі було 12 дитячих самогубств, а в 1906 році стало їх 119, 1907—151; за три перших місяці року 1908 набралось вже їх 59, а з 14 сентября до 14 октября, як видно з самих газетних звісток, дитячих самогубств було 50. Докладчик назив декілька передсмертних листів самобивців. Неодоліти. Сумом віє від цих листів. Дванадцятилітній хлопчик та дівчина повісилися через те, що батьки заборонили їм... любити одне одного. 12-літня дівчинка втопилася, бо її всі мали „за маленьку“. Дівчина-дванадцятиліткою утопилася тоді, як її побили батьки, а хлопцеві 13 літ застрелився, бо жаждав кари за подерту серветку. Хлопця п'яти років повісилися, бо не сила було йому терпіти материну бійку. Хлопчик дев'ятиліткою утопився, бо не міг бачити раз-у-раз п'яного батька.

— Саломея в синаді. Хор Серафим й Гермогена нема вже в синаді, а робиться там таке саме, як і за їх робилося. Нові члени синади архієпископ Антоній волинський та Інокентій тамбовський найдуше обставили за заборону до вистави Оскар Уальдові „Саломея“. Ще 24 октября союзники, де-які праві члени Державної Ради й Думи Державної вважали до синади через оцих єпископів за скаргою на директора Імператорських театрів Теляковського, що дозволив виставити „Саломею“ на казенній сцені. Синад став на тому, щоб клопотатися перед адміністрацією про заборону „Саломея“ до вистави. Почалися розмови синади з вищою церковною владою та з градоначальником і драматичною цензурою. Цивільний уряд згодився видати заборону пєси на казенній сцені. А після генеральної репетиції „Саломея“ (Шрєвня) в театрі В. Комісаржевської синадою донесено було, що це „неуванне коущство“. І от 28 октября Антоній та Інокентій таки добились того, що синад постановив негайно подати про заборону пєси і в театрі В. Комісаржевської. (Н. Русь)

— Знущання. В одне село пензенської губернії повернувся з салдати селянин. Більше як три роки не бачив він з жінкою своєю і тим то дуже здивувався, побачивши в своїй хаті малих дітей, яких за його не було. Напала на його лють. Почав чоловік допитувати жінку. Баба мовчала, затялася. Кинувся він на неї з кулаками. „Отя тобі роззяву, язяки! Ти в мене заговорив, окаяні! Крокую заючій салдат жінку, а вона не признавалася.“ „Хоч заріж ти мене, кате лютий, а не скажу, й слово не вимовлю!“ Тоді затопили салдат у лавні, лютяв туди за коси жінку, поскидав з неї всяку чисто одєжу, звязав їй руки й ноги, вмочив вінка в карасин, запалив й його та й заузявся бити голу молодцю тим вінником. Як тух вінник, він знов запаливав його. І довго катував він отак жінку, а вона й слова не вимовила. Коли вже молодцю зомліла, салдат почав бити її ногами, поки не вбив на смерть. А таємниця так і не пошував чоловік од жінки. (Газ. Кол.)

— Студент-лиходій. У Петербурзі, на Пушкарській вулиці жив на квартирі в дворянки Марії Рахманової студент-юрист Козлов. Рахманова дала в себе притулок двом нещільним дітям свого помершого брата—Володимиріві 14 літ та Вікентію 12 літ. Мати тих дітей жила нарізно від них. Перших два тижні хлопці жили в Рахманової нічоженко. Далі Козлов, якому доручено було доглядати за дітьми, узявся до їх. Найгірше доставалося меншому. Побачить Козлов пляму на сорочці—біє, одповідає мляво—б'є і т. д. Спершу бив руками, а далі почав знущатися іншим способом. Зав'язував він тільки вікна, зачиняв квартири. Розд'ягав хлопця геть чисто, звязав йому руки й ноги і чиняв сердешного на так, що прироблений був на стелі для ляпки, а тоді бив почепленого різкою. Інколи хлопця били й рушником, на якому, з самого краю зав'язано було гудзя. „Тетя Маня“ сиділи тоді в сумній хаті та й лічили, по скільки разів бив Козлов дітей. Давалося б—10 різок, і тоді „тетя Маня“ казала: „роді“, але Козлов захопившись своєю „роботою“, не зразу спинявся. Коли хлопцеві знавдло голосно верещав від болю, „тетя Маня“ закладала йому в рот ганчірку, від чого одного разу у сердешного кров пішла з горла. Сама „тетя“ били хлопців тільки по виду. Бувало й так, що вона командувала: „піддай ще“ і „педогог“ з охотою „піддавав“. Одного разу Козлов зв'язав Вікентія на землю, став коліном

на спину, і бив його поліном. Справа пішла в суд.

— 11 мільйонів. У Петербурзі балаго балачко проті, що зникло 11 з половиною мільйонів, у якоїсь значної великопанської особи. Підчас революційного руху, як пишеться в „Б. В.“, головний управитель маєтків цієї особи К., на якого пани дуже зверілися, дістав наказ переслати всі гулячі гроші за кордон. Кажуть, що тоді він переслав французькому та швейцарському банкам 11.500.000 карб. Минуло три роки. Коли це несподівано десь узявся опрестований державним банком вексель на 250.000 карб. Занепокоєний пан швидко телеграфував управителів, щоб пояснив, через віщо по векселю не заплачено. Аж тоді виявилось, що управитель зник, а разом з ним зникло і тих 11 з половиною мільйонів. Зроблено справи і вийшло, що ніяких грошей в закордонні банки управитель не давав.

— В Ново-Афонському монастирі. Ново-Афонський монастир стоїть на краю місті чорноморського берега—недалеко від города Сухума. В цьому монастирі, під собороною дзвіницею, в підвалі єсть зовсім темний каземат (про який не признаються стороннім людям ченці). Туди садлять тих ченців, які не догодили чимсь настоятели, архимандритові Ієронімі, або ж його прибічникам, послушникові Іванові Безрукому. В тому казематі, де нема ні ліжка, а ні „парашні“, просидів, наприклад, аж 93 дні чернець Діомід. Хліб та воду, що були йому їною шоденною, давав Діомідові крїзь дірку під дверима. Спав він долі. В кутку каземату „ходив на двір“. Чернець Володимир висидів там 40 днів; Ієромахам Павліи—40 днів; стільки ж сиділи Капитон та Климент, 40 днів висидів і чернець Іосія, і тільки жандари, діставши анонімне повідомлення, визволили звідтіля сердешного. Ченця Авава також зав'язано було до цієї в'язниці, і він не витерпів—повисився там першої ж ночі. Сидло там, як сповідає „Новая Русь“, ще інших багато ченців.

— Життя українського клубу в Києві за перший місяць.

Минув перший місяць життя українського клубу в Києві. Хоч і який короткий час, але все ж можна підвести декількі обрхоку діяльності нової української інституції. Нагадаємо коротко історію її заснування. Заходило коло заснування клубу почався ще з весни. Висувувалося засоби, квартиру—все це в'язало багато часу і клопотів. Тільки в кінці літа було знайдено гарну квартиру—8 світлиць на одній з крапчих вулиць, Київ—Великій Володимирській коло Золотих Воріт, сентябрь місяць прийшов ув озброєнні квартири, в її умельованні і прикрашенні; багато набралась клопоту за цей час старшина клубу, обирава на зборах установчих членів клубу в апрілі місяці. Нарешті 1 октября відбулось урочисте свято відкриття клубу; це було справжнє національє свято для всіх українців, що тільки тепер дочекались своєї „власної хати“. Та й чепурно виглядала хата!—чистенькі світлиці з гарними меблями, з великою залогою прикрашеною великими портретами Шевченка (роботи Ілії Рєпіна), Драгоманова й Антоновича, та ще старосвітський торбаком, що висів на стіні, прабравий ризничкама; по других кімнатах—портрети Кузіна, Рильського, Котляревського та Старцького. В залі ж висіть велика картина Ф. Красівського—український сільський краєвид. Ще до відкриття клубу записалось до нього коло 200 членів, а в оманей день відкриття ще 50 чоловіка. На свято прабудло багато народу, аж кілька сот; помешкавати не могло вмістити всіх, хто бажав—добувати на святі, і багачко людей мусіло вернутись до-дому. В „Раді“ було описано в свій час це урочисте святування, і ми тут тільки пригадаємо, що воно зробило саме краєє врявня на всіх присутніх; усі позували себе справді в „своїй хаті“, а в гостини в у-жому домі, як це досі було завжди на українських вечірках, що спорувавалось по чужих помешках. При клубі заведено буфет, де можна мати обід, вечерю і т. я.; влаштовано читальню, куди вивисано всі важливі українські видання в Росії та Австрії і чимало газет та журналів російських та польських. Прядбаво великого балагду, окрему світлицю одведено для гри в карти.

Зараз щільні відкриття клубу старшина почала дбати про влаштування систематичних вечірок по суботах та по середах. І протягом цілого місяця відбувалось по суботах музично-вокально-літературні концерти, після котрих бувала танці. В концертах брали участь: М. Лисенко, О. Митиуга, Г. Матковський, М. Старцький, Н. Дороненко, В. Валерік, П. Тривульська та багачко інших. Танки вели не тільки європейські, але й національні українські: гопак, метелиця, коломийка. Концерти ці придбали собі велику популярність, і на їх завжди бувало не менш 250—300 людей. По середах відбувались літературні вечірки, на яких читаво реферати і твори красивою оієсьменства. З рефератів було прочитано такі: „Про національний повієвізм“ паві К. Б., „Про білоруське відродження“ Д. Дороненка, „Драгоманов і єврейське питання“ С. Єфремова, „Українсьє споминів“ Л. Жебуньова і „Де що про декадєнство в українському ієсьменстві“ М. Шаповала. З красною ієсьменства читалось: оповідання молодого болгарського письменника Шипанова „Ціава постать“, читала О. П. Косач (Олена Пчілка) в укр. перекладі С. Драгоманова і додала до оповідання свою передмову; Ю. Будяк читав свою поему „Пав Вагаль“, Л. Івновська читала свою воєну повість „Горе“, було ще прочитано новий вірш В. Самійленка і оповідання І. Чечуя-Девідького „Жовті гуса“. На

літературних вечірках бувало менше людей ніж по суботах, але в усім разі бувало по 100 чол. і більше.

По статуту клубу можна записуватись по рекомендації двох членів у „постійні гості“; таких є зараз більше 120; за своєю рекомендацією члени можуть проводити і одпорядкованих гостей. Щоб зменшити дуже великий натовп сторонньої публіки, яку приваблюють цікаві суботні концерти й танці, старшина влаштовала строгий порядок рекомендації гостей. Що видається у вічі на клубних вечірках, це—ошла шкільною молоді,—студенти університету, подітежники, курясти. Вагацько приходять на вечірки в національному вбранні. Гра в карти яось не дуже привилась в українському клубі, зате шодня навідується люди до читальні, грають на білярді, обідають в клубовому буфеті. Старшина заохочується коло влаштування дитячих раєв по неділях, і перший такий ранок відбувся у минулу неділю; для дітей читаво оповідання і показувало малюнки через фарбовий дятарь.

Вагалі помітно, що український клуб дуже приває до вродої нашому громадянству. Тут на гурті приємають й здорові роззявля сходяться і старі й молоді; в клубі нема ані найменшої тієї політики, і через те тут можна побачити людей самих різних напрямків. В клубі панує українська мова, і що-до заохочення української свідомости ширшими кругами київського громадянства клуб несе чималу службу. Нже й тепер помітно, що український клуб справді має наді, яку покладається на нього заснователі. Можна сміливо сподіватись, що на далі, все дуже і дуже справлятиме він своє завдання—служити освітнєм громадського українського життя в Київі та єдватиме коло себе тутешню українську сімью.

— У Києві. Труси. Передостанньої ночі по городу було зроблено кілька безрезультатних трусів.

— Крадіжка. 31 октября обікраєно місцевого полатного інспектора А. В. Ковалевського (Рейтерська вул., 16); забрало всяких річей на тисяч дві карб.

— Через діфтерит (обілляд) серед учениць рада київської 1-ої єпархіальної дівочої школи постановила закрити на якийсь час школу. Кажуть, там був навіть один випадок смерті від діфтериту. Учениць одпушено по домівках.

— З Київщини. Самогубство. В с. Вудичині, поблизу ст. „Боярка“, 29 минулого октября отруєвся яось сильною отрутою служивий в управлінні півд-західн. заліз. в Київі Август Пльсудський, 34 років. В своїй посмертній записці „небіжчик“ прохав нікого не винити в його смерті.

— Призов рекрутів у г. Черкасах почався сього року 28 октября. Той військовий начальник, що замінаний у справу з „непорядками“ при минулих призовах, тепер не має голосу підчас набору.

— На селі. В с. Подобному, уманського пов., крім хліба відчувається велика нужда і в паливі (поки ще з осені). Нема там поблизу казенних лісів, де можна було б дешевше купувати дрова. Велика нужда відчувається уже і в кормі для худоби. Торік була ще стара солома од попередніх років, для якої селяне брали на шкороварнях іванківській та жашківській мляс; і таким способом визмували худобу. А тепер приходиться віддати останню худобку за півдарама,—як кажуть сами селяне. Подобне—село казенне і заробітків у йому нема ніяких. (Газ.)

— З Чернігівщини. Дешеве м'ясо. Як повідомляє „Ч. Сл.“, в ику Олішівці, козельського пов., м'ясо продається по 3—5 коп. за фунт. М'ясо таке „дешеве“ того, що нема зовсім чим кормити худобу, скоту ріжуть силу і краше м'ясо спродують городським перекупщикам, а гірше—сами їдуть.

— З Полтавщини. „Свати“ розбишани. В с. Мілнцях, полтавського пов., оше нещодавно зайшли були до Є. Браїлка якісь три незнайомі дячки і сказали, що вони, мьявля свати, прийшли сватати його дочку Пріську. А Браїлка—чоловик заміжненький. Свати поговорили трохи та й пішли собі. Другого дня, надвечір, вони знов завітали до Браїлка. Дома тоді саме була одна Пріська. Побачивши це, один „сват“ зараз швиденько підскочив до столу, загасив лампу та й кинувся до перелькової дівчинки і захотівш лупити їїем по голові. Вона счинила гвалт; тоді до неї кинулись і інші злочинці, звали її додоу й почали душити та топтати ногами. Швидко дівка прийшла. Тоді, присівшиши сиріноком, один з розбишак мовив: „готова!—і всі трое пішли й комору. Пріська тимчасом очунамалась, яось вже долізла до дверей, накинута їй на зашіпку й захолашила кричати у вікно. Розбишак, почувши теє, кинулись тікати,—двоє побігли в сад, а третій у ворота і там наскочив на самого Браїлка. „Рятуєт! дівчину зарізали!—гукнув він і хотів був бігти далі, але Браїлка схопив його. Швидко збігся народ і яось долізла туди й Пріська. „Ріжте його, як він мене різав!“—скрикнула вона, побачивши „свата“—розбишаку, і зомліла. Натовп розлютованих людей накинувся на злочинця і били вже його чим попала. Він назвався селянином Гаврилом Бойком. (П. Г.)

— З Катеринославщини. Переляк на брацькому заводі. Дуже налякав оше всіх на брацькому заводі в г. Катеринославі робітник Фарисєєв, видимо—божевільний. Він вломився, розбивши вікно, у хату до учителя Жигальського і заходився кричати, що за ним женуться. Далі вивиб єще кілька вікон, ускович в квартиру до другого учителя, Смалеєва, і тут з доброго

ица почав трошити меблі то що... Коли до вчительської квартири надійшла поліція, Фарисєєв ускович у підвал, заверта там і стріляти в підвал. І як було поранено його в бока, тоді гукнув він, що з'ється.

На допиті Фарисєєв сказав, що того вечора він був у одного свого знайомого, де гуляли в карти. Гра була азартна і Фарисєєв пересварився з усіма компаньонами. Хось тої вихилів револьвера, Фарисєєв вихилів з рук револьвера і кинувся навтьокки. Він думав, що компаньони його погнались за ним, і ото вломився в його хату, а далі заліз у підвал то що. Унесь ас—і тоді навіть, як у нього стріляли—він і гадки не мав, що то поліція. (В. В.)

— З Херсонщини. До „панамі“ в Минодатеї. Цими днями відбулось назвичайне зібрання брацького товариства, яке було дуже бурхливе. Після палких суперечок постановлено справу про зловжиття з виробами та винуватість тут завідуючого бюро Вуліха передати на розсіді брацькому комітету. Більшість обстоювала за те, щоб справу передати прокуророві. Експерт Ферберова постановлено виключити з поміж членів товариства. (Р. Сл.)

— З Галичини. Винищна гімназія. Як відомо, у Винищній відкрито нову українську гімназію. Що цей новий культурний збудок наших галицьких земляків уже довершений факт—треба завдячити між иншим і українським послам віденського парламенту, які домогались, щоб санкція не проволікалась. Посол Василько вплинув на міністерство просвіти, щоб відослано акт до кабінетної канцелярії, що треба було ше уритувати другого дня через п. Семаку, далі через Лукашевича, поки аж нарешті Мархет підписав, а потім і відослав. Далі Семака й Лукашевич ходили до кабінетної канцелярії і досгли того, що 5 сього новбара (н. ст.) вже наступила царська санкція. Проте щоб одночасно наступило і іменованого управління гімназії, щоб не затягнулось її одкриття, треба було ше колядувати по всяких там бюрох міністерських, що перепродавав дуже уміло п. Семака. (Діло.)

— В справі Яр. Мончаловського, арештованого кілька часу тому у Львові з приводою його шпїонажу, як повідомляє „Гал.“, слідчий судя д-р Ган уже скінчив слідство й переслав акт державній прокуратурі для написання акту обвинувачення. Судова справа ця певно відбудеться в декабрі місяці.

— Економічне життя України.

— Сьогорішній урожай картоплі в Володні був переісний. Кесько врожаю в крєми, лудьк. і почасті в ковельсьім пов.; в перші місяці зібрано 200 пуд. проти 350—400 пуд. в ковельсьім п. місяцями зібрали до 800 пуд. проти 1200 пуд. Краєє продає в житомир., острозьк., старокостянтинів. та вюрцьк. пов.; в останнім п. на поміщичьих землях зібрали до 1000 пуд. проти 800 пуд., а на селянськх до 650 проти 600 пуд.; в старокост. п. місяцями зібрали 800—1000 пуд. проти 700 пуд., в острозькх—640 проти 580 пуд., в новогородчин. п. зібрали до 900 пуд. проти 800 пуд. Картопля виглядає адебільшого кельська: червана, дрібава, воднякувата, гнила й вестігла.

— Бжїмницькому на Поділлі. Губернійський комітет аєтує в 1 января 1909 р. по 50 карб. на повіт для розвитку бжїмницького на Поділлі. При народних школах буде заведено шкільні, які служимуть зразком для селян. Окрім того, перед міністерством фінансів зауро прохання про дозвіл взяти беззащитній цукор для корму-бжолом.

— Дорога гімна на Київщині. Відомо, що на Київщині єсть величезна шкура усної глини, починаючи із найпростішої почварної. Родо внаймають фаянсової та чистішого каоліну. Знаючи на це, гончарий інструктор полтавського губ. зємства запропонував київській губ. зємській управі дозволити йому розслідувати, як стійте справа гончарного промислу на Київщині, щоб таким способом довідатись про його потреби та подати відповідні вказівки гончарам то що.

— Подільський пароходство на Дністрі. Київський порайонний комітет намітає уже роботу до підписення умов пароходства на ріці Дністрі, на всьому її протягу. Між иншим є проект на гідравлічній там робота (будова пласів), що не тільки поліпшить умов пароходства, а й дадуть спроможність утілізувати силу бжїчої вди на добути електричної енергії, щоб прадається його до промислових цілей. Окрім того є проект організувати такий спеціальний річачий комітет, який би віддав ріку Дністр і тільки й мав би клопоту що дбав би про поліпшення її пароходства.

— Акціонерна хроника. Товариство вино торгівлі І. Н. Христофорова в Київі мало за минулий рік чистого прибутку 48403 карб., дивідєнт—по 80 карб. на паб—40000 карб.

— Кустарна виставка. Щоб ознайомити полтавського губ. зємське чергоє зібрання із діяльністю кустарних майстерств повітних зємств на Полтавщині, губ. управа 1-го наступного декабрія місяця, як раз підчас чергового зємського зібрання, виоржає у своєму помешканні кустарну виставку. На той час усі повітові управи повинні виставити в майстерствєв зразки своїх виробів і відомолення про діяльність майстерств за кілька останніх років.

— Професійний рух. Вийшло з друку в Київі відомоєння центральної ради г. на, що функціонує під назвою „Сілка осіб, що служать у сільському господарстві й сільськогосподарській промисловості південно-західного краю“. З того відомоєння довідуюсь, що на

ПО РОСІЇ.

— Університетська автономія. Міністерство про віти загалло історично-філологічним факультетам університетів керуватися своєю шкільного року учебними планами, що істнували до заведення, так званої, предметової системи. Виробляти нові плани міністерство постановило аж тоді,

як заведено буде новий університетський статут.

— Безлатні залізничні білети. Державним контролем підраховано, що в минулому році на деяких казенних залізничних дорогах видано до 800.000 безлатних білетів.

— Дитячі самогубства. Приват-доцент Хороско читав у Петербурзі публичну лекцію про самогубства серед дітей.

— З Київщини. Труси. Передостанньої ночі по городу було зроблено кілька безрезультатних трусів.

1 октября с. р. спілка мала 5612 членів, а яких найбільше припадає на хліборобство (3075 членів) і найменше на мукомольну промисловість (75 чл.). Члени спілки мають precisely 580,72 карб. річного жалування, причім з одного боку є члени, що одбирають на рік 62 карб., а з другого — 19000 карб. Спілка має 98 філій (з них р. 1908 одкрито 8), посередницьке бюро (дано посади 181 членів), суд, чести (розглянуто 4 справи, причім в 1 випадку обвинуваченому висловлено товариську догану, а в 3 — обвинувачених виключено з спілки), посередницький суд і 10 комісій. Цікаво, що до посередницького суду однаково призивало ставляться і служачі й роботодавці: останні з власного почину вносила на розгляд цього суду 3 справи в 38, що внесено за 1908 рік.

— Кооперативний рух. Селяне с. Ненади, тарашавського пов. (на Київщині), клопочуть, щоб їм було дозволено одкрити товариство сільського господарства, якому власне вже й зроблено початок тим, що куплено спілкувний привід, соломорізу на 3 пожі, сівалку на (11 рядів); орсь у Іх і чайна, де є думка одкрити читальню.

3 життя „Провіт“.

Третя народня лекція Київської „Провіт“. Сьогодні, 2 ноября, у лекційному залі Городського народного дому, (колишній т-ва Грамотности) Троїцька площа, від 6—8 годин вечора, відбувається третя народня українською мовою лекція шкільно-лекційної комісії т-ва „Провіт“ у Київі. Читатиме д. О. М. Качаловський, навчитель з київської політехники про те „Як з'явилися гори на землі“. Білети платні (10—20 коп.) і безплатні видаватимуться за годину перед початком лекції; на лекції показуватимуться відповідні малюнки і зразки.

Чергове засідання шкільно-лекційної комісії т-ва „Провіт“ у Київі відбудеться у понеділок 3 ноября в 7 1/2 годин вечора в квартирі товариства.

План засідання.

- 1). Організація лекцій на Курнівіші і Демієвці, на упорядкування яких комісія вже одбрала дозвіл.
- 2). Організація народніх лекцій (продовження).
- 3). Курс лекцій на весінній сезон року 1909 го.
- 4). Організація читанок в українському клубі.
- 5). Біжучі справи.

За кордоном. ФРАНЦІЯ.

Законопроект про скасування смертної кари. 22 октября палата депутатів розпочала обмірковувати законопроект про скасування смертної кари; законопроект цей вже давно закликає увагу всього французького громадянства. В перший день обміркування цього законопроекта ще не всі записані оратори змогли висловитися і через це даліше обміркування одкладено було на 29 октября. Особливо гаряче повставали проти смертної кари соціалісти Вільм і Поль Менсьє, незалежний соціаліст Самба й поміркований республіканець Дешанель. Смертна кара, казали вони, — не залюкє її не моральнізує. Змішались злочинства тільки тоді, коли були підвищені моральність громадянства та створено умовини, які не дозволяють розвиватися злочинним інстинктам; до цього прилучається ще один аргумент, про який говорив Дешанель, — можливість судової помилки і неможливість поправити після виконання присуду. Проти смертної кари промовляли також консерватор Беррі та відомий оборонець Дрейфуса Лаборі, і докладчик комісії радикал-соціаліст Пюеш, який сказав, що принципально він стоїть проти смертної кари, але вважає сучасний момент не відповідним для скасування смертної кари, бо саме тепер у Франції збільшилася убивства. З членів уряду, який обстоює також скасування смертної кари, в цьому засіданні ще ніхто не виступав.

АВСТРО-УГОРЩИНА.

Переговори бар. Бінерта. Переговори бар. Бінерта з партіями в справі зложення міністерства ще не скінчилися. З приводу цих переговорів австрійські газети друкують тепер чимало звісток.

Виконавчий комітет німецького — вільнодумного союзу 28 октября на своєму засіданні вислухав звідолення п. п. Сильвестра, Пахера, Пергельша і Шрайнера про переговори з бар. Бінертом. На цьому засіданні було ухвалено стояти за теперішній поділ національних сил у кабінеті і піднято питання про те, щоб бар. Бінерт запросив на спільну конференцію провідників тих партій, з яких буде складатися майбутній коаліція; на цій конференції можна було б усунути багато труднощостей і дійти до порозуміння. Після цього засідання посол Сильвестер мав нараду з бароном Бінертом.

Що до особистих комбінацій, то чеська преса сповіщає, що до Відня покликано проф. Чельковського, який має зайняти посаду чеського міністра.

Орган чеських аграріїв „Venkov“ пише, що коли Бінертові не пощастить скласти парламентарний кабінет, то, приступаючи до зложення чиновницького кабінета, він запропонує тільки керманців поодиноких міністерств, а не міністрів, щоб здобути час для давших переговорів в справі парламентарного кабінету. Так він думає виграти часу 3—4 тижні.

На цей час буде скликано палату послів, щоб розв'язати найважчий державні

потреби. Як би й потім не пощастило скласти парламентарний кабінет, то палату депутатів буде розпущено.

„Діло“ сповіщає, що президіум українського парламентського клубу 28 октября дістає од бар. Бінерта запросини на конференцію.

В СУДІ.

Справа про вбивство Островських. (Київський военно-окружний суд).

31 октября у Київі в военно-окружному суді почалась розглядатися справа про вбивство сем'ї Островських, студента Барюкова, швачки Утвенкової та наймика Марченкової; справа ця останніми часами майже цілком захопила увагу місцевої людности. Як відомо, злочинство це сталося ще торік вночі проти 24 января на М. Вагровицькій вул.

Підсудимі у цій справі сім чоловік: П. В. Яновський, С. Г. Решетло, Вишняк та А. П. Байда, що сидять в дубівській тюрмі, — вони в чайданах, — і Л. Я. Халепенко, І. Р. Шейнич, І. С. Малахова та М. М. Кореньова, що содержаться під арештом при поліцейських участках.

Свідків у цій справі викликано більше 40 чоловік, але в Іх 10 з ріжних причин на суд не явились.

Оборонцями підсудних виступають; прис. авд. М. З. Шинко, котрий боронить підсудну Малахову, пом. прис. авд. Н. Я. Голомб, котрий боронить Шейнича, і третій военний оборонець кап. Жіба-Погорільський, котрий боронить усіх загалом.

Обвинувачувє підсудних пом. военного прокурора кап. Безбородів.

Справа розглядється під проводом ген.-майора Макудовського. З постанови суду розглядється справа при однихних дверях, але убавку допущено тільки по білетам.

Після звичайних судових формальностей, коло 6 год. увечері, було прочитано акт обвинувачення підсудних. Обставини страшного дубоубства сем'ї Островських і викриття цього злочину більш-менш уже відомі в тих ріжних звістках, що не раз подавалися в нашій газеті.

Підчас читання акту обвинувачення підсудні час-о-час озвараються, вважаю прислуховуються. Обличчя в Байди то червоніє, то половеє, як саме читалося про те, як він порався із своєю жертвою.

Акт обвинувачення читався коло півтори години, з коротеньким перерочином.

Після порекачання акту обвинувачення президент суду з'яв в історичних звичайний допит, чи признають вони себе винними в зробленому злочині.

Решетло-Вишняк заявив, що признає себе винним в убивстві Островських, і переказав докладно обставини злочину.

Яновський так саме признає себе винним. З його повсвідання виходить, що Барюкова убив Решетло, наймика — Халепенко, Островського держав Шейнич а вбивав Халепенко, від, Яновський, убив Островську і кравчику — Байду.

Байда, теж признаючи себе винним, просять президента, щоб було одушено тих свідків, котрих викликало во його справі, і щоб було дозволено йому не розказувати про вбивство, яке йому тяжко згадувати.

Президент. Цього не можна зробити, бо ваше повсвідання потрібне. Садьтеся.

Інші підсудні: Халепенко, Шейнич, Малахова та Кореньова не признали себе винними.

Коли таким чином об'явилися самі головні винуватці злочину, пом. военного прокурора одмовився од допиту більшости свідків, але оборона стала домагаться перепитати всіх свідків і суд постановив звичайне судове одіствє цілковито.

Всього було перепитано сім свідків і в 9 год. увечері зроблено перерву справи од другого дня.

ОСТАННІ ВІСТІ.

(По телеграфу та з газет).

Державна Дума. ПЕТЕРБУРГ, 1. Засідання починається в 11 г. 15 хв. Головою Хомяков. Председатель церковно-православної комісії зробив доклад про скасування політичних і громадянських обмежень, що бувають після позбавлення або добровільного виходу з духовного стану.

Дума переходить до вибору голови Думи і двох товаришів йому. Булат (труд.) і Кузнецов (с.-д.) від імени своїх фракцій відмовляються від виборів президенту. Після того кн. Волконський стає за голову Думи, а Хомяков сідає на депутатське місце. Записок подано 336, з Іх 29 порожніх, а 296 намічають головою Хомякова. В 12 г. 35 хв. балотировка скінчена. За Хомякова 316 шарів. Голосні оплески з усіх лав, опріч кадетських і лівих, привітали голову Думи — Хомякова. Після того вибори товаришів голови. В 12 г. 50 хв., об'явлено перерву для підрахування записок. За товаришів вибрано кн. Волконського і барона Мейндорфа.

Парламентські відгукі. ПЕТЕРБУРГ, 1. Соціал-демократи, члени Державної Думи винесли резолюцію, в якій заявляють, що вони не беруть на себе відповідальности за думську роботу. Вони відмовляються брати участь у виборах парламента.

В кулуарах ходять уперті чулки, ніби Хомяков мав відмовитись від головування. На запитання кореспонд. „К. В.“ він відповів, що не може бути головою „на-пів думи“, бо опозиція утримується од виборів. Соц.-демократ Кузнецов вдав з запитанням до Століпін, через його юзівським робітникам заборонено збирати жертви на пам'ятник над могилою поміркових підчас вибуху в Юні.

Центр і помірковані посілали до Хомякова депутату з проханням не зрікати бути головою. Гучков заявив Хомякову, що утримання кадетів од виборів — в шантаж. Інтереси Думи повинні бути для нього вище, ніж особистий егоїзм. Нарешті Хомяков згодився балотироватись. Польки та мусульмане будуть підтримувати кандидатуру. Кадети утримуються.

Останні чулки такі, що й кадеті будуть брати участь у виборах. Ролічев вважає, що все однаково, то б не б в председателем Думи. Мирнообновленці заявляють, що будуть голосувати за Хомякова, визнаючи його заслуги, як председателя, але ж протестують проти того, що більшість заздалегідь намічає президенту, не погодившись з опозицією.

В Думу внесено пропозицію про асіновку кредитів на балтійський флот.

Соц.-демократи постановили обстоювати за те, щоб законопроект про введення земства в неземських губерніях було передано в комісію.

Маклаков відмовився бути головою в комісії про наказ, вважаючи незручним бути председателем і брати участь в комісії, члени якої в комісії говорять одно, а на загальних засіданнях Думи зовсім инше. Охчбристи жалкують про відмову Маклакова.

Хомяков одібрав від военного міністра Редігера заяву з приводу внесеного 102 депутатами законопроекта про скасування смертної кари. Редігер бачить в цьому приближення компетенції Думи, бо про скасування кари говориться і в тому випадку, коли винуватих судить военний або морський суд.

Діяльність уряду та адміністрації. ПЕТЕРБУРГ, 31. Є чулка, що цими днями буде випущено указ про ревізію петербургського градоначальства.

Вечерні повідомляє, що незабаром київське генерал-губернаторство буде відокремлено від управління київською военною округою.

Міністерство доріг вносить в кабінет міністрів проект правил про прийом служачих та робітників в казенних залізницях. Будуть приймати тільки російських підданців, що не належать до ворожих урядових організацій. В виняткових випадках начальнику доріг надається право скликати з посади служачих без попередження й без пояснення причин.

ОДЕСА, 31. З ініціативи генерал-губернатора організується юридична поміч населінню по околицях, питання про організацію розглядється в раді присяжних адвокатів.

Діяльність синода. ПЕТЕРБУРГ, 31. Зважаючи на прохання Комісаржевської, синод знову розглянув „Саломею“ й знову заборонив її виставляти. З приводу цього „Голос Правди“ зазначає, що єдиний вихід з такої, неможливої для престижу влади становища, це негайно повернути Комісаржевській всі зроблені нею втрати.

Синод звелів вигнати семинаристів, які в свій час не внесли плати за інтернат.

Смерть Великого Князя. ПАРИЖ, 1. Великий Князь Олександрович авер.

По тюрмах. МОСКВА, 31. Виборці, що сиділи в таганській тюрмі, на спомин про своє ув'язнення подарували тюрмі свою бібліотеку.

З Ярославля повідомляють, що політична Хренова облилася гасом і підпалала себе; арештантки хотіли її порятувати, але ж їм це не пощастило. Хренова швидко померла.

Судові справи. ПЕТЕРБУРГ, 31. В сенаті розглядалась скарга варшавських адвокатів на те, що в Польщі була смертна кара без суду. Більшість сенаторів пропонувала лишити питання без розгляду, меншість вважала потрібним розяснити адміністративній власті, що вона не має права змінити підсудність на підставі 12 статті военного стану. З огляду на незгоду питання буде передано в консулстацію міністра юстиції.

Редактора „Новой Газети“ Погожева, якого обвинувачував бувший товариш міністра Гурко в наклепі, присуджено до тюрми на два місяці.

МОСКВА, 31. З Вахмута телеграфують: харківська судова палата за антиурядові промови присудила священника Гончарова до кріпости на три роки.

За кордоном. ПЕТЕРБУРГ, 31. З Берліна телеграфують: австрійське військо готується до переходу через Дунай.

З Петінге повідомляють: австрійці перейшли кордон, і коли Іх почали обстрілювати чернорозці, повернулись назад, забравши поранених.

З Тавриза їде звістка, що революціонери на периському кордоні біля Джульяти роблять фортеці на той випадок, що сюди може йти російське військо.

ЛОНДОН 1. Агентству „Рейтера“ телеграфують з Пекина: „Імператор при смерті, його перенесено в жалюбну кімнату. В 2 години вдень видано імператорський едикт, яким об'явлено принца Чуана регентом імперії. Члени великої ради зібранись в палаці.“

Література, наука, умілість і техніка.

— Перебіга редактора. З XI книжки українського місячника „Літературно-Науковий Вістник“ д. Фотій Красницький

рестав бути його редактором; далі „Л. Н. Вістник“ виходитиме під редакцією Сергія Веселовського.

— Міжнародна виставка найновіших винаходів у Петербурзі. Весною 1909 р. з априля до юня в Петербурзі, в Михайловському манежі відбудеться міжнародна виставка найновіших винаходів; що виставку улаштує товариство военної, морської та сільської техніки. Виставка має на меті познайомити людність з останніми винаходами на полі техніки й народного господарства. Виставка організується по такій програмі: I—одділ военний, II—морський, III—сільське господарство, IV—дороги, V—будівельний, VI—загальних і додаткових знаній. Цей останній одділ поділяється на сім груп: I—промислово-завідська, II—електрична, III—домашнього ужиття, IV—пожежна, V—умілістей і фотографії, VI—медична, VII—мисливство (охота) і спорт. Рядом з оригінальними, цілком самостійними винаходами можна виставляти й такі машини, знаряддя й прилади, які, через свої поліпшення, становлять останнім словом даної техніки. Міністерство фінансів вже дало дозвіл, щоб експонати перевозилися з виставки додому безплатно. Закордонні експонати дозволено привозити на виставку без оплати мита при тій умові, що Іх буде вивезено назад за кордон не пізніше, як через два місяці після закриття виставки. Експонати вносять відповідну заставу, але комітет звернувся з проханням увільнити експонатів од цієї застави. За проданих на виставці або не вивезених в призначений час речі треба буде виплатити мито по встановленому тарифу. Кошти виставки вже порозіслав запросини взяти участь у виставці і прохає всіх майбутніх експонатів зарані повідомити його, які експонати буде прислано на виставку і яка площа потрібна для них в манежі чи на дворі коло манежа. В записках своїх комітет виставки попереджає, що за експонатів можна виставляти тільки винаходи, уже здійснені, — прилади, знаряддя, моделі й т. п.; а винаходи ще не здійснені — машини, опис Іх — на виставку не прийматимуться, виключаючи хіба дуже важні випадки, але й то не більше 5 процентів загального числа експонатів; експертна комісія такі експонати оцінювати не буде.

Сьогодні, 2 ноября, в помешканні колишнього магазину Іларжиків (Хрещатик, 58) одкривається дуже цікава виставка картин. Зараз обмежимося поки що на тому, що перелічимо головних і найбільш відомих художників виставки та згадаємо про найцікавіші картини цієї виставки, сподіваючись иншим разом зробити з приводу неї декілька уваг загального змісту.

Група „Вільно“. Організаційний минулою зимою в Петербурзі та Москві „Вільно“ об'єднав в собі крайні напрямки руської живописі. Максималізм виявляється (як висловився Грабарь) в творах Володимира Бурлюка, в його численних малюнках животних та видів України. Далі йдуть твори А. А. Екстер — види Швейцарії та моря „Бретань“, А. В. Леонтьова — кримські пейзажі, в яких художник близько підійшов до живописі франц. неокласицизму (напр. Піл), Людмила Бурлюк — сильний темперамент, а в рисунковій „Жіноче тіло“ — мало школи й знання; В. А. Локкенберг виставив багато акварелів з малюнками Петербурга та зими великі види його садів. Цей художник, живучи в Петербурзі, дуже добре володіє його чудесною гаммою. Жеребцова (учасниця Парижського салона незалежних) виставила всього тільки одно полотно, але якраве по формі і красочіше.

„Золотев руно“. Головну увагу з цієї групи звертають на себе: А. Ларіонов (участник закордонних передових виставок) — малюнки животних і пейзажі; Гончарова — види Москви й московської губ.; фон Візен — загадкова натура; творчість його близька до геніальних кошмарів Достоевського та Гофмана.

Одділ графіки — дуже цікавий, паризькі гравери й офорті К. Е. Костенка, дерев'яні гравери Фалілеева й т. п.

З інших учасників виставки треба згадати О. К. Суковкіну, її етюди та багатий одділ прикладної умілісти: вишивання.

Пасивні виставки; не зрозуміло для чого виставлені річи Наумова та Богомазова, а також речі здібних, та недосвідчених Матвієва і Денисова, хоча останній стоїть на шлу голови вище першого і перекарсивний граф. К. Скучі, сухі й в'язі п — і Деттерс і Ліндеман. Страшна скульптура Гінніус.

Виставка займає 5 зал світлого помещання. Вона, безперечно, повинна звернути на себе пильну увагу киян, бо ще ніколи в Київі не було виставки, на якій такі напрямки руської живописі представляло було повно й цікаво іменами передових художників.

Імпресіоніст.

Театр і музика

Театр „Соловцов“.

„Закодований круг“ Фр. поема на 5 д. Л. Риделя (пер. А. Френкеля) з муз. С. Заремби. Поема гарна. Фантазія польського поета граціозна. Життя дібне і казкове перелітається в поємі на кожному ступні. Перед глядачем стає царство природи — діди-лісовики, зачароване озеро з русалками,

вечнота сила. На фоні всієї казки — царівна гра пастухова на дощипці. Взагалі річ ефектна і, як би в постановці режисера В. Дагманова було більше душі, більше розуміння царства природи, могла б захопити глядача. Та „душі“ як раз і не було в постановці. У першій, третій та в четвертій дії, серед парств чарівниць природи — над озером в русалками, в лісі — втрах, в атмосфері ночі — сподусливці була перед очима гарна декорація але мертва і гомію жителів лісу, душі живої і лісу, і озера, і ночі не чути було, а як і були сороби оживити мертві декорації, — то цілком невдалі. Там часом по дуже швидко вражінню, бо дієві особи раз-у-раз балакали про той гомі. Правда, де яку ілюстрацію природи давала гарна музика С. Заремби під рукою діржора — автора, але це було в оркестрі, не на сцені. Мимолоді, як контраст, припадуть торшів „Колдунів“ в рокишій постановці Маржанова. Що до змісту поєми, то він такий. Сатана Вурта спокушає пана воеводу гетманського булавом, дає ІІ йому ціною смерті брата і кровию безвинної людини в руках ката. Така вмова. Вурта біс за булавом не хоче піти, тільки душу воеводи, як що він безвинного віддасть катам. Пан воевода справедливий певен, що такої кривди він ніколи не вдіє і булавом йому дурно обидеться. Але біс Вурта ввійох з бісом Кудим перемагають воеводу. Убиті мельничка старого спокушають його жінку молодую Марією з полюбовником Ясеком, а воевода каже смертю безвинного дроворуба. Виявляється це піадно, коли вже дроворуба повішено, Ясек утисова з гора, а Марія збоженела і божовіла воеводі вое сказала. І біс-Вурта прийшов тоді по душу пана-гетмана, що тільки шо дстав булавом від короля.

Висновки було таке. Коли д. Неделіну (біс Вурта) не пощастило бути більше бісом, ніж людиною, то йому не можна влізати в мешалономому виконання ролі цього ридельського „мелітофела“. Меншого чорта Купого д. Крамов зробив пустуном — чортям і бігам, реготав, — взагалі робив усе те, що слід робити звичайному чортові з дятлою феєрії. Дід-лісовик в виконанні д. Степанова був звичайним пугалом, а не постигною душею ліса. Вести що роль треба давати більше чаруватися природою, щоб була поезія душа стихів, а не актор Степанов. Русалки нез свій танок добре, в от спів набостарий над ними був невдалий. Коли од царства казки перейдемо до живих людей цієї поєми, то на першому місці стоїть надзвичайно рельєфна, пова фарб і настроїв гра д-ки Пасхалової в ролі мельнички Марії. Сліва божовіла в фіналі поєми проведена нею надзвичайно. Добрим партнером ІІ, в ролі Ясека, був д. Рулицький. Пастушок з оспілку Маюсь з д-ки Гофман вишпов з дещого. Те саме треба зауважити й д. Леоптьєву (дроворуб). Грав він дуже добре його речі перед тим, як іти на ортату; „не хопу шибенці“ — їде морозом по за шкурою. В невеличких своїх ролях — д-ка Чаруєва (Вася) та Дагмаров-Кукоч (Каштелян) були граціозні. Роль воеводи не буде кращою в репертуарі талановитого д. Смірнова. „Зачароване коло“ маємо здатися в переробці д. Сабініна для українського театру: „Власть сатани“, Твір вартий того, щоб дати його укр. сцени в гарному літературному перекладі.

Літера.

— Драматичною цензурою дозволено до вистави п'єсу Ібсена „Линка з моря“ в перекладі Н. Грінченка і п'єсу Гауптмана „Перед сходом сонця“ в перекладі Б. Грінченка.

— П'єсу Шіллера „Вільгельм Телль“ в перекладі Б. Грінченка цензурою до вистави не дозволено.

ДОПИСИ.

(Од власних кореспондентів).

М. ГУЛАЙПОЛЕ, чигиринського повіту (на Київщині). В наших місцях цього року скрізь селянам удалося в свій час (в августі і рідко в сентябрі) пообсівати озиминною своєю парові землі, а дякуючи дощам і теплій погоді — озимина вишла пречудова, добре взунилась і нічим не по псована. Є надія, що хоч в новому році бувано, є мати свій, не купований хліб. В цьому році озимої пшениці не було й на насіння, жито було аби яке, а прина хоч вродила і гарна, та яшній хліб не те що житній, а до того ж, через невроту в останні роки, кожен по шию в догах і мало не весь урожай ярини пішов „на оплатки“. Заробітків не має у наших місцях а ні яких. А тут 27 октября випав великий сніг, взялись люти морози, зима почала хазяїнувати. Санний шлях зразу стає пречудовий; морози стали чисто Різдяні, а топливо таке дороге, що ані прістуну; хто запасу не зробив раніш, тепер і не докупиться. Сажень дров більш 45 карб., а соломи і днем з вогнем не знайдеш. За те капуста дуже дешева по 50 коп. сотня. На полях ще багато застало у пнів не викопаних буряків, а по горолах — не вирубаної капусти, і все пропадо. Як що ця зима буде увесь час така люта, то також прийдеться нашим селянам. Такої ранньої зими і старі люде не пам'ятають.

М. ГОГОЛЕВ (на Чернігівщині). Будинку нашої двохласової міністерської школи дуже старий, а через це й дуже холодний: в школі зимою ніколи буває температура тільки 5° Р. Через це учні не роздягаються, а сидять в школі в теплій одежі, в якій приходять у школу. Зрозуміло, що це дуже шкодить їхньому навчанню, бо вони нік не прилядають до писання; часто це саме вони й простують чорні черевичі і дістають усілякі хвороби. Воли в школі нема, бо вночі, коли температура буває нижче нуля, вона замерзає. Вагалі про

шкільний будинок можна сказати, що це просто великий хлів, якого отопити неможна, бо вітер в йому вільно гуляє по всіх закутках, віючи з одної дірки в другу.

Календарні відомости.

Неділя (22-га по Тройці, г. 5), 2 ноября. Мч. Акиндина і Єлпидіфора, прп. Маркіана. Сх. сон. 7 год. 13 хв., зах. сон. 4 год. 15 хв. Понеділок, 3 ноября. Мч. Акемпсіма еп., Іосифа пресвит. і Аїфала діякона. Сх. сон. 7 год. 15 хв., зах. сон. 4 год. 14 хв. Остання чверть місяця настає в 1 год. 48 хв. р.

Редактор Ш. Павловський.

Видавець Є. Чикаленко.

Оповідки.

Вимагайте всюди тільки (дов. Київ. Врал. Отд.) ЗУБНИЙ ЕЛЕКСИР. ХИМНИЙ ЗУБНИЙ ПОРОШОК. ЗУБНУ ПАСТУ для чищення штучних зубів.

Зубного лікаря І. В. МІРКИНА.

Головне депо, Хрещатик, 48, телеф. 1045 г. 388-7

ЗУБНА ЛІКАРНЯ

Бр. ТЕТЕЛЬБАУМ, Прорізна, 24. Прям. лікарі-спеціал. од 9-9. Плата по таксі. г. 409-22

Приїзний шукає місця швейцара або служ. при конторі. Адв. в конторі „Рада“ 8-497-2

Салон Дамських Шляп

M-mcNADINE

ХРЕЩАТИК, 41 парад. ход. 2 поверх, де депо Індришека.

Ціни вайдеш-впш

BRIC-A-BRAC МАГАЗИН

ВИПАДКОВИХ РЕЧЕЙ ХРЕЩАТИК 7, ПАРАД. ХІД „СТАРОВИНА І РОСКІШ“

КУПЛЯ І ПРОДАЖА усіляких стародавніх, сучасних подержаних і нових в подержаних стилях речей: меблі, зеркала, бронзи, фарфору, камені, килими, портрети, музикальні інструменти, шкатулки, вази, статуї, золота, срібла, брильянтів, жемчугу і инш. й инш.

Куля ломбарди. і озичкових кас квантаній.

Рестаурація картин і стародавніх меблі і вищих речей, в якім би вигляді вони не були-б від доглядом спеціаліста

А. ОФМАНА.

ПРИЙМАЄТЬСЯ НА КОМІСИЮ ДЛЯ ПРОДАЖУ І ПЕРЕХОВУВАННЯ (в окрем. кімн.) всіляка мебля і крам.

УПАКОВКА, ПЕРЕВОЗКА І РОСПАКОВКА. оцінування речей даром.

Простю звернути увагу на точну адресу: Київ, Хрещатик 7, парад. хід, маг.

„СТАРОВИНА І РОСКІШ“ г. 411-9

за 1 р. 85 коп.

Просимъ поминити, что Вы всегда можете выписать наши знаменитые чай: Китайский Царская роза Нанчао и Цейлонский Янхао въ количествѣ одного фунта, по 1/4 ф. каждаго, за 1 р. 85 к. съ пересылкой на нашъ счетъ воею Евр. Россію. ЧАЙ ВСЕГДА СВѢЖЕ

Складъ И. Е. ДУБИНИНА ЧАЕВЪ МОСКВА, Покровка, 55.

Подробный прейсъ-куртъ по требованію высылается бесплатно.

2-404-2.

ВИДАВНИЦТВО „ЧАС“ у КИВІ.

Ціни днями вижде

ТРЕТТЯ СЕРІЯ книжок для народу,

у яку відуть оповідання: О Юркевичу, Д. Українці, Л. Толстою, І. Туренева, П. Де-Ново-Кольсона, Е. Золя, А. Додэ, М. Моравської, П. Рознера і Японська казка.

Вся серія (10 кн.) коштіватиме 25 к. Одночасно вижде в світ

Народи, календарь „Час“ ціна 10 коп.

Всім, хто купить третю серію книжок „Часу“ до 15 января, ДАЄТЬСЯ ДУРНО НАРОДНИЙ КАЛЕНДАРЬ.

Склад видання в книгарні Літ. Н. Вістника (В. Володимирська, 28.

0-496 3

Д-р ЧЕРНЯК В. Житомир. 16. Привок 9-12 та 5-8 жінки 1-2. Правні (сіф.), вез., мочепол. (спец. голя. звужень), пол. роаст. Усі спец. методи голя. Є ліжка в окр. помешк. 150 322-30

ШКОЛА КРОЮ И ШИТТЯ Л. Т. ПОГОРІЛОВОЙ Хрещатик, 41, кв. 8. Приймаються учениці і на повний пансіон. 48-468-5

ВИЙШОВ З ДРУКУ

і продається по книгарнях: б. „Київської Старини“ (Безаківська, 8), Л. Ідаковського (Хрещатик, 29), Є. Череповського (Фундуклевська, 4), Книг „Л. Н. Вістника“ (В. Володимирська, 28) та инш.

Український, ілюстрований одринний НА

На звичайних спінках ц. 50 к.; на крашких-75 коп. Хто замовляє на складі (книгарні „Літ.-Наука Вістника“ 10 примірників, той має дарма одинадцятий.

- ТЕПЛІ ФУФАЙКИ
ТЕПЛІ КАЛЬСОНИ
ТЕПЛІ СОРОЧКИ
ТЕПЛІ ВЛУЗКИ
ТЕПЛІ СПІДНИЦІ
ТЕПЛІ КАПОТИ
ТЕПЛІ КОВДРИ
ТЕПЛІ ХУТКИ
ТЕПЛІ ШАПКИ
ТЕПЛІ ПАНХОХИ І ШКАРПЕТКИ
ТЕПЛІ РУКАВИЦІ
ТЕПЛІ КУРТКИ
ТЕПЛІ ХАЛАТИ

С-т Петерб. фабр. білизни і галетуків Р. М. ГЕРШМАНА, Прорізна, 2, тел. ф. 282. Приймаються замовлення, переробки і значення білизни. Ціни без торгу. г. 470 6

СПЕЦІАЛЬНИЙ магазин обуви і вояжних речей П. А. ГОМОЛЯКИ

у Києві, Хрещатик, проти Національн. гост. Телеф. 1349. Пропонує в роскішному виборі обув найновіших фасонів і всякі дорожні речі. 10-488-7

Книгарня Є. Череповського Київ, Фундуклевська № 4. Нове друге доповнене видання Український декламатор

ДОСВІТНІ ОГНІ

Упорядкував Б. Грінченко. Друге видання „Досвітних Огнів“ вийшло наново переробленим і значно побільшеним. До книги увійшло багато нового матеріалу віршованого й прозового з крашних творів, виданих останніми часами. У другому виданні додано новий одділ: драматичні твори оригінальні й перекладні з драм. і комедій: Софокла, Шекспіра, Шьллера, Юсена, Метерлінка, Кропівницького, Карпенка-Карого та инш. Три мезодекламатіі М. Лисенка та М. Левицького на слова Д. Черняхівської, С. Рудавського та В. Грінченка. Нові портрети українських і чужоземних письменників, артистів, композиторів. Нові стальні визерунки.

Ціна 1 р. 25 к.; в артистичній оправі по малюнку І. Шухьги 1 р. 75 к. „КОВЗАРЬ“

Тараса Шевченка останнього повного видання (СПБ. 1908), з портретом та біографією автора. Ціна 60 к., на крашочу папері 1 р. 50 коп. і 3 р. Юр. Сірий, „Про Світ Божий“. (Бесіди по Природознавству), з малюнками, 101 сторінка, ціна 30 коп. Книгарня висилає всі українські і російські книжки і ноты негайно. Каталоги даром. 1-500-1

ГРАМОФОНИ та ПЛАСТИНКИ Акшюн. О-во Грамофон та инш. Пластинки одно і двох-бічні. С. І. ЛІБЕРШТЕЙН. музичн. магазин у Києві, Прорізна, 22. Велик. виб. по умір. цінам. Можна купувати на виплат. Полагодження і переробка музич. інстр. і грамоф. Поставщик о-ва потреб. служ. ю. в. ж. д. 6-489-3

Торговий Дім ПРИЕМНИКІВ М. Є. БИКОВЦОВОЙ

на розі Хрещатина і Б. Бульвара. У великому виборі одержано сезонні крами, ученицькі матері і формене сукно крашних фабрик. ЦІНИ ДЕШЕВІ. 50-492-14

Гарної добротности і безумовно модну тканину одержано в великому виборі в магазині

ГРИГОРІЯ ІВАНОВИЧА ФУРМАНОВА. Хрещатик, № 22

під гостинницею Гранд-Отель. 50-886-24

ВЕЛЬВЕТ Трико драп СУКНО ПЛЮШ у „ЖАКО“

англійськ. од 1 р. 5 к. російськ. од 50 коп. всі коліри од 1 р. 18 к. дутр. од 1 р. 30 к. плюш котик од 1 р. 35 к. Продаж ХРЕЩАТИК, 24 у дворі 4-414-9.

РАДИМО невідмінно спробувати нові папириси В. О. Стамболі під назвою «Заказныя» ціною 20 шт.---6 коп.

Фабричний Магазин В. О. СТАМБОЛІ у Києві, Хрещатик, 29; в Одесі, Дерibasівська 25.

Модно-мануфактурний магазин МИКОЛИ ФЕДОРОВИЧА ПЕТРОВА Вел. Васильківська, 12, проти Рогнединської. Співідає д.д. покушців, що для осіннього і зимнього сезону одержано роскішний вибір шовкових, шерстяних, суконних і бумажейних матері, а також пляшій для дамських верхніх речей, англійські вельвети для плаття, пляшіві ковдри, теплі хустки і гардинний тюль. Ціни дешеві і без запросу. 20-352-11

ГОЛОВНЕ ДЕПО музичних струментів і нот Г. І. ИНДРИШЕКА ПЕРЕНЕСЕНО у нове помешкання на Хрещатику, № 41. старе помешкання передається. г. 853-45.

СПЕЦІАЛЬНИЙ МАГАЗИН МУЖЕСЬКОЇ БІЛИЗНИ у Києві, Хрещатик, 31, проти апетки Марцінчика. КРАВАТОК ЦІПКІВ ПАРАСОЛІВ виробів з шкури першорядних англійськ. фабр. під фірмою КЛИМОВИЧ Old England. 25-485-3

ГАЛОШІ ПРОВОДЯЖК ПАТЕНТОВАНІ Найперші в світі, найміцніщі, найкращі по виробу і гарні по фасону. БЕЗУМОВНА ПОРУКА ЗА НЕБУВАЛУ МІЦНІСТЬ КОЖНОЇ ПАРИ. 25-865-13

ОТКРЫТА ПОДПИСКА НА 1909 ГОДЪ ЗАДУШЕВНОЕ СЛОВО. ДВА ЕЖЕНЕДЪЛЬНЫЕ иллюстрированные журналы для детей и юношества, основанные С. М. АКАРОВОЙ и издаваемые под редакцией П. М. ОЛЖИЦА. ПОДПИСНОЙ ГОДЪ СЪ 1-го НОЯБРЯ 1908 г. ПЕРВЫЕ МЪ ВЫСЫЛАЮТСЯ НЕМЕДЛЕННО. МЛАДШАГО ВОЗРАСТА (отъ 5 до 9 лѣтъ) 52 №№ и 42 ПРЕМИИ. СТАРШАГО ВОЗРАСТА (отъ 9 до 16 лѣтъ) 52 №№ и 38 ПРЕМИИ. 2 р.

